

ELOFIZETES.

HELYBEN ES VIDEKEN

Egy évre ... 48 kor
Fél évre ... 24 kor.
Egy negyed évre 12 kor.
Egy óra ... 4 kor.

Nyilttér közlemények
megállapodás szerint.

ARADI KÖZLÖNY

POLITIKAI NAPILAP.

SZERKESZTŐSÉG:

Aradi és csanádi egyesült
újságok polgármestere.

TELEFON-SZÁM: 367.

KIADÓHIVATAL:

Aradi Nyomda Részvény-
Társaság.

József főherceg-ut 22. sz.
TELEFON-SZÁM: 151.

ARAD, 1918.

Főszerkesztő:
Stauber József.

SZERDA, JULIUS 17.

Zárt ajtók mögött.

A városnál új divat honosodott meg: a titkolódzás, a zárt ajtók mögött való tárgyalás divatja. A város vezetését az az elv irányítja, hogy az adókövető polgárnak nem szabad megtudnia, miként milyen formák között intézkednek a sorsáról. Ez a titkolódzás, ez a középkorba illő rendszer juttatta a várost mostani helyzetébe, amelyből nem tud kievickélni a vezetők tehetetlensége, szakértelem-hiánya és a nyilvánosság jogos kritikájától való félelme miatt.

A legújabb botrány — mert másnak nem lehet nevezni ezt a strucc-politikát — ma délután történt a telekértékadót kivető bizottság ülésén. Napokkal ezelőtt hirdetményben hívta meg a polgármester az érdekelteket, ezzel is elismerve a tárgyalások nyilvános jellegét. Néhány tételt le is tárgyaltak és akkor egyszerre eszébe jutott az elnöklő polgármesternek, hogy a tárgyalások nem nyilvánosak. Álláspontját a bizottság tagjai is magukévé tették és az ülésen jelen volt hírlaptudósítónak távoznia kellett. A polgármester tehát a sajtót megakadályozta abban, hogy jogos kritikát gyakoroljon az adókövetés módja és formája felett. A bizottsági tagok maguk között maradva úgy bántak el az adókövetéssel, hogy akartak, hiszen nem kellett attól tartaniok, hogy „kiszervezik” őket.

Minden ember tudja, hogy az adókövető tárgyalások nyilvánosak. Az adójavaslatokat közszemlére teszik ki, azok ellen bárki felszólalhat, bárki kifogásokat emelhet. Az állami adók, a kereseti adók kivétele mindenkor a legnagyobb nyilvánosság előtt folyt le. Senki nem jutott eszébe az ajtók bezárása, a nyilvánosság kirekesztése, aminthogy nem is juthatott, mert a törvény úgy intézkedik, hogy az adótárgyalások nyilvánosak. Csak éppen Arad város polgármestere nem tudja ezt. Ugy látszik Aradon nem sokat forgatják a törvénykönyvet, hanem a mai kormányrendszertől tanulnak, a mely gyűlöli a nyilvánosság ellenőrzést.

Nem ez az első eset, hogy a polgármester fontos városi ügyekben mereven elzárkózik a sajtó nyilvános ellenőrzése elől. Pedig hosszú közéleti működése alatt megtanulhatta, hogy a sajtó a maga nagy nyilvánosságával legtöbb-szor jóvá tette azt, amit a városi urak szűk látókörükben, hozzá nem értésükben, kényelem-szeretetükben, elromítottak.

A mai eset szinte példátlanul áll. Adót vetnek ki, amely a város közönségének nagy részét érzékenyen érinti. Olyan adót vetnek ki, amely az érdekeltek körében sokkal elismertesebb minden más adónál. Az érdekeltek tehát joggal követelhetik, hogy a nagy nyilvánosság ellenőrzése mellett történjék az az aktus, amely méltánytalanul szedi ki a pénzt a zsebükből. A polgármester azonban kizárja a nyilvánosságot. Vele együtt a bizottsági tagok — ugy látszik — szívesenlik az igazságtalan adót, amelynek korcsabbat,

méltánytalanabbat, még nem gondolt ki finanszírozni. Ha kizárólag a szegény miatt akartak az urak maguk között maradni, ha azt nem akarták, hogy a sajtó munkása arcuk szegény-pírját lássa: akkor igazuk van.

A bizottság azonban, mielőtt a nyilvánosság kérdésében határozna, okosabban tenné, ha megnézné a törvényt, mert a mostani idők nem olyanok, hogy suta alatt intézzék el a vá-

ros közönségének ügyes-bajos dolgait. Mint-hogy azonban ezt nem cselekedték meg, ismételt okot és alkalmat szolgáltatott arra a megállapításra, amely oly gyakran hangzott el a törvényhatósági bizottságban: hogy új, friss, tetterős férfiakra van szüksége ennek a városnak, hogy végre megszűnjék az az áldatlan rendszer, amelynek egyik legfőbb eszköze a zárt ajtó és a titkolódzás.

Attörték a németek a franciák első állását.

(Az új offenzíva eredménye 13 ezer fogoly.)

Berlin, július 16. (Hivatalos.) A nagy főhadiszállás jelenté: Rupprecht trónörökös hadcsapata: Az egyes szakaszokon a tüzéségi tevékenység feléledt. Aytto-tól keletre egy éjjeli előretörést Rebuterntől keletre az ellenségnek egy erős támadását visszavertük, itt az új folyamán újabb helyi harcok fejlődtek ki.

A német trónörökös hadcsapata: Az Aisne és a Marne között és Chateau Thyerrytől keletre élénk tüzéségi harc, kisebb vállalkozásokban és a Marne folyón át előretörve Jaulgonnetől délnyugatra benyomultunk az ellenséges vonalakra és foglyokat szállítottunk be. Rheinstől délnyugatra és keletre tegnap reggel a francia állások egyes részeibe benyomultunk a tüzéségi harc vezetésének hadmérnöki csoportoknak kiváló rész jutott. Tüzéség, aknavetők és gázszórók megsemmisítő hatásukkal, páncéltörőgépekkel és lángszórókkal együtt megnyitottuk az utat az ellenség sorain. Böhm vezérezredes hadserege Jaulgonnetől kezdődő és Domaustól keletre végződő szakaszon átkelt a Marne folyón pilymallatkor utászok szállították át a rohamcsapatokat a folyón és ezzel ők vetették meg a nap sikerének alapját. Gyalogsági rohammal elfoglalták a Marne déli partjának meredek lejtőit. Az új védelme alatt történt a hidverés, állandó harcban átlőttük az első ellenséges állás szívósan védett erdős terepet és az ellenséget hátsó vonalra vetettük vissza és pedig a Condee Capelle-lombussy-Mareuil vonalra. A Marnetől északra is elragadtuk a franciáknak és az olaszoknak az Ardre és a Marne között levő első állásait. Este a Shatillon-Cuchery-Chamrusy vonaltól keletre állottunk harcban. Muzra és Eynem tábornokok hadserege a Champagne-ban Brunaytól, Reimstől keletre Tahureig megtámadták az ellenséget és a támadás elől elvonuló ellenséggel harcolva, elfoglalták az első francia állást. Mauroy-Moron Villerstől délre előretörtünk a Cornillet-Hochberg Railberg Pöhlberg magaslati vonalain múlt évi tavaszi csata aknamezőjén keresztül a Prosnestől északnyugatra lévő római utig és a Fichtelbargtól délre levő erdős terepig a Saippe-pataktól keletre elragadtuk az ellenségtől a Champagne közt levő harcteret. A Rheinstől keletre levő támadó arcvonalaikon az ellenség tartja a Prosnestől északra levő terület Souain és Perthes közti második állását. A légi haderők alacsony felhők és veszedelmes szél ellenére is működésben voltak. A repülőgépek magasságban bombákkal és géppuskákkal beavatkoztak a földön dúló harcba. Tegnap 31 ellenséges repülőgépet és négy kötött léggömböt lőttünk le. Löwenhardt és Mikow hadnagyok 36-ik Polle hadnagy 21-ik légi győzelmüket aratták. Az eddig beszállított foglyok száma meghaladja a 13.000-et.

Albrecht württembergi herceg hadcsapata: Lotharingában, a Vogézekben és a Sundgau-ban kis vállalkozásokban foglyokat szállítottunk be. Ludendorff. (Miniszterelnökség sajtóosztálya.)

Véresen összeomlott olasz támadások.

Budapest, július 16. (Hivatalos.) A Stilsf-hágó területén, a Tonale-szorostól északra, a Judikariékban és az Assiagói fensíkon a tüzéségi harc rendkívüli hevességgel éfokozódott. A Monte Portica és a Monte Socarolo területén az ellenség

hatalmas rajtaütészerű tüzéségi előkészítés után négy ízben intézett hatalmas erejű rohamot állásaink ellen. Az 55. hadosztályhoz tartozó csapataink a támadásokat részben tüzeléssel, részben pedig közelharcban visszaverték. Az ellenség veresvesszéssel rendkívül nagyok. Az albániai fronton nincsen különösebb esemény. A vezérkar főnöke. (A miniszterelnökség sajtóosztálya.)

Páris izgalomban a német offenzíva miatt.

(A németek több helyen elérték a Marnet.)

Berlinből jelentik a Wolff-ügynökség: A Marne-fronton az ellenség heves támadásokat kezdett. Rheimstől délnyugatra helyi sikerek. Rheimstől keltre a helyzet változatosan.

Milanóból jelentik: A francia frontról a Secolo haditudósítója jelentik: A németek tüzési előkészítése igen rövid ideig tartott. Megindulása után rendkívüli hevességre fokozódott. A szombatról vasárra virradó éjjel kezdtek el állásaink lövetését. Párisban sohasem észlelt erősséggel hallatszott a tüzelés. A párisi megfigyelő magaslatokról egy tüztengernek látszott az égbolt. A támadás Rheims és Dormens között kezdődött. A németek tüzerrel ki akarták erőszakolni az áttörést. Párisban az izgalom óriási.

Londonból jelentik: Bonnar Law közölte az alsóházban, hogy a miniszterelnök a következő táviratot kapta a főhadiszállásról:

Az ellenség hetven kilométer területen Rheimstől keletre és nyugatra támadást kezdett, de a várost nem bántotta. Rheimstől nyugatra harmincöt kilométer szélességben behatolt állásainkba. A Marnetől délre amerikai csapatok fényes ellentámadással viasszaszorították az ellenséget és ezer foglyot ejtettek.

Hágából jelentik: A Reuter-ügynökség a francia hadseregnél levő külön tudósítója je-

lenti tegnap délután két órakor: A németek harmadik nagy támadását tegnap reggel kezdték meg. Éjjelkor kezdődött a tüzési tüz, ötven mérföldnyi szélességben. A támadás reánk nézve nem volt meglepetés, mert tudtuk, hogy a németek frontjuk mögött nagy mennyiségű ágyút és muniiciót gyűjtenek össze. Sikertült az elrejtett muniációs raktárakban robbanást előidézni és ezáltal a németek előke születeiről tudomást szerezni. Amikor az ellenség megkezdte a tüzési tüzet, elhárító ágyúink működésbe kezdtek. A ma délig érkezett jelentések megnyugtatók és kedvezőek. A németek nem forszirozzák Rheims bevételét, mert tudják jól, hogy ha nyugatról és keletről sikerül megközelíteni a várost, akkor azt mi magunk őrítjük ki. Valószínű, hogy az ellenségnek ez a támadása csak színlelés, amelynek az a célja, hogy más frontról vonjunk ide csapatokat.

Londonból jelentik a Reuter-ügynökség: A németeket Rheimstől keletre sikerült feltartóztatni. A helyzet általában kielégítő. Rheimstől nyugatra a németek előrenaladtak és a Marnet több helyen elérték. A Rheimstől két oldalt megindított német támadásnak az volt a célja, hogy a város déli részén levő fontos magaslati állásokat az ellenség elfoglalja.

MŰVÉSZET.

Színházi műsor:

Szerda: Pethes Imre felléptével Az aranyember. Rendes helyárak.

Csütörtök: Pethes Imre, Engel Sári és Kurzer Böske felléptével: Hadifogoly, újdonság. Felemelt helyárak.

Péntek, szombat: Ugyanaz.

Uray Tivadar.

Szárnyát bontogatja egy Aradon született magyar talentum, aki a fővárosi művészi élet érdeklődésének a középpontjában áll. Uray Tivadar, a Nemzeti Színház tagja, Uray aradi íényképész fia, akit a hír a magasba emelt.

Most a Budapesti Szemlé-ben, a Magyar Tudományos Akadémia havi revüjében írja róla a Voinovits Géza a lap szerkesztője a következő olvasni való gyönyörű sorokat.

„Föltünő művészi sikerrel járt Heyermans Reményé-nek fölújítása, első sorban az előadás miatt (Hevesi rendezte), bár a darab is arra való, hogy megrázza a tömegeket. Kiemelendő szerep a kisebb fiúé: nem mer a tengerre szállni, melybe atyja s egy bátyja beleveszték; anyja szinte rátszokolja a hajóra, hová az utolsó percben erőszakkal hurcolja el a rendőrség, a halálfélelem gyötrelmei közt. Kayssler gyönyörűen adta ezt; emlékezzünk nagy gesztusára, mikor háttal, kitárt karokkal oda tapad a pusztá falhoz, egy keresztrefeszített mozdulatával. Uray egészen más volt s fiatalabb (a mi ez alakot érthetőbbé teszi), de semmit sem maradt mögötte Kaysslernek. Remegő teste, szinte esztét vevő kétségbeesése, meghibcsakló hangja, sikolyai — lelkebe vésődnek a lelkes embereknek. A kitől ez telik, az nemcsak jó színész, az már művész.

Uray egy szép ígéret, amely már teljesülésnek is indul. Egészen fiatal ember; a Vig-színház színi iskolája után egy évig a kis Belvárosi Színházban játszott, hamarosan figyelmet keltve Herczeg egy kis darabjában s Villányi egyik, Attak című jelenetében. Az ősszel

már a Nemzeti Színházhoz hívták; sokat játszott, eleinte kisebb szerepekben, de gyorsan és biztosan érvényesülve. Csinos, sőt megnyerő jelenség s a mi ritkább: szeretetreméltó; könnyed és természetes a tehetség önkénytelenségével; előkei, ha kell s tud hátal lenni (mihez a fiatal kor maga nemelegendő). Minden szerephez szinte új arcot és testalkatot ölt. Először Árva László király-ban lépett fel, mint Hunyadi Mátyás, tulzás nélkül s mégis mélyen éreztetve az alakban rejlő gyors változást: ott-bon Temesvárott gyászruhájában is virgunc, eleven, nevetgélő, tartásán szinte látszik a vadászatok, lovaglás acélossága; Budán a palotában cifra ruhájában egyszerre csendes, féltlen, korabölcs szeme telve bizalmatlansággal. A Görög-tűz-ben a szeleverdi bárócskát adja, aki ideges mozgékonyaságába néha majd szétb hull; a Három testőr-ben egy lelkendező riportert; mindkettőt inkább szeretetreméltó, mint tulzó komikummal. II. József udvarában Mozart; egész alakja törékeny, légies, átszellemült; Az erősebb-ben előkelő, egy finom race kései hajtsa, csupa átfinomult ideg és idegesség; minden szóba lelket tud önteni, lelket játszik, lélektan ábrázolást nyújt. Képes felvenni arcára a szenvedésre és halálra jegyzettségnek azt a vonását, mely Moissit némely szerepében oly megrázóvá teszi (ez a képesség Hamletre s a Kisértetek Oszvaldjára jelöli, ha organuma ekkora szerepet). Megvan rajta e vonás A remény-ben is: ittegyeszerre parásztosan esetlen; már a járása jellemző, amint otromba facipőiben nehézkesen, előre dőlve végigkopog a színen; de gyámoltalansága gyermekien rokonszenves s valami megnevezhetetlen vonás kiemel a környezetéből. — Minden alakításán rajta a művész jegye. Látni, hogy nem bizza magát a pusztá gyakorlatra, a kijárt technikára, — a mi minden terén halála a művészetnek, — hanem lelken át adja szerepét. Tudni való, hogy a színész nem emeli, úgy bele magát szerepébe, előre kitűzött alkalmakkor s pontos időkben, mint aki a valóságban élne át azt az érzést és helyzetet; ügyelnie kell az előírt szó-

vegre, mozdulataira, az összjátékra; de Diderot színészi paradoxona még sem jelent felhúzott bábut. Ismerjük az olyan előadásokat, midőn a színész már a színház utánra gondol, ha nem végez is fejszámolást, minőkkel Coquelin mulattatta kollegáit. Uray ma még felolvad a szerepben, ezért ragad úgy magával, ennek köszöni szerepenként alak-, arc- és lélekváltozásait. Ő a Hamlet kívánsága szerint való színész:

Egy eszmeképhez úgy hozzá töri
Lelkét, hogy arca elsápad belé.

Benne egy valódi művész fejlődik, ha csak majd a félbemaradt tehetségek e korszakában meg nem állítja utján a tehetségtelenek szoros szövetekezése, a keveset játszásból folyó kifejlenségek vagy a sok játék routineja, a rosszindulat gáncsvetése vagy a siker nyomán járó elkapatottság.

* Pethes Imre vendégjátéka. Az aradi színházlátogató közönség régi kedves ismerőse, Pethes Imre, a Nemzeti Színház kiváló művésze kezdte meg ma este vendégszereplését a Vasgyáros parádés szerepében. Mint mindig, úgy ma este is újabb csodálatlalt adóztunk utólrérhetetlen művészetének. Csige Böske művészi finomsággal simult partnerének mesterei alakításába. Az előadás jószágához hozzájárultak Kieffer Lujza, Harmath Józsa, Zöldhelyi Anna, Bánházi Teréz, Forgács, Várnay, Kertész és Polgár Béla. Örömmel láttuk Polgár Sándort ismét a színpadon. Az előadást meglehetősen mérsékelt számú közönség hallgatta végig, már pedig Pethes tiszta és nagy művésze zsufolt házakat érdemel.

* Kabaré-est Magyarpécskán a cs. és kir. 33. gy. e. hadialbum és rokkant alap javára. Ritka élvezetben volt része annak a szép számú közönségnek, ki szombaton végigélvezte Magyarpécskán az Apolló-moziban megtartott és a cs. és kir. 33. gy. e. hadialbum és rokkant alap javára rendezett koncerttel egybekötött művész estélyt. Háziezredünk zenekara Zellner karnagy precíz vezetésével opera-részleteket és indulókat adott elő, Forgács Jenő szellemes konferanszaival, Zöldhelyi Anna, Knoblauch Virgil és Földes Mihály sikerült magán-számaikkal Csellért Pál karnagy zongorakíséreteivel egészítették ki az est műsorát. Előadás után a „Kaszinó” helyiségeit töltötte meg színültig a közönség, hol a háziezred zenekara hangversenye után táncra perdült a fiatalság. Az est sikerének oroszánrésze Knoblauch Virgil t. hadnagyé, ki agilis munkásságával, fárad hatatlanul dolgozott a nemes célt szolgáló est sikerére érdekében, mely nem is maradt eredmény nélkül, minthogy anyagilag is igen szép siker növesztette a jótékony alapot.

* A színházi iroda hírei. Hadifogoly vigjátékban lép fel csütörtökön, pénteken és szombaton Pethes Imre, Engel Sári és Kurzer Böske. A Hadifogoly az elmúlt idény legsikerültebb újdonsága volt a budapesti Nemzeti Színháznak. Hevessy Sándor a vigjátékát nemcsak színpadi, hanem irodalmi értékűnek is fogadta el a fővárosi sajtó. A darabban az egész férfi személyzet el van foglalva. Az igazgatóság meghívta a szerzőt, ki jövetelét a 2-ik, vagy 3-ik előadásra ígérte meg. — A kórista lány az elmúlt téli idény legnagyobb sikerű operettje vasárnap kerül színre, míg vasárnap délután Bob herceg kerül színre.

* Új műsor és új tagok a Modern Kabaré-ban. A fővárosi Apolló Kabaré tagjainak két napos vendégszereplése után szerdán este teljesen új műsorát fogja bemutatni a Modern Kabaré társulata. Erre műsor keretében mutatkoznak be a társulat új tagjai is, akiknek szereplése elé érdeklődéssel tekint a közönség. Holnap este mutatkozik be Pártos Jenő, a tudapesti Royal Kabaré kitűnő komikusa is, a kit néhány napi vendégszereplésre sikerült megnyerni a kabaré igazgatóságának. A holnapi műsoron három új darab kerül bemutatásra, mely bizonyosan nagy tetszésre fog találni. Vágó Gézának nagy és hálás szerepe van az új műsorban, ami már magában véve is biztosítéka a sikernek.

Károly király és Zita királyné Pozsonyban.

(A királyi pár ünnepeltetése. — A kis trónörökös az ováló központjában)

Az ősi koronázó város ma üdvözölte először falai között Magyarország apostoli királyát, Károly királyt és felséges hitvesét, Zita királynét. Pozsony városa erre az alkalomra ünnepi díszet öltött. A házakon nemzeti színű lobogókat lengetett a meleg nyári fuvalom. Az ablakokban és az erkélyeken szőnyegek pompáztak. Különös pompában ragyogott a koronázó Dóm-tér, ahol Mária Terézia szobrával szemben állították fel a királyi pár sátrát. Ma reggel érkezett Pozsonyba Zichy Aladár gróf a király személye körüli miniszter és Windischgrätz Lajos herceg közéleti miniszter. Már tegnap és a mai nap folyamán is nagyszámú képviselő és főrend érkezett Pozsonyba. Ott voltak a neves főúri családok tagjai, közöttük Lónyay Elemér herceg, Esterházy Miklós herceg, Mikos gróf és Batthyány gróf püspökök, Csernoch János hercegprímás.

Délután fél 11 órakor gyülekeztek a koronázó dombon Pozsony törvényhatósági bizottságának tagjai. Délután 11 óra 30 perckor érkezett Pozsonyba az I. Ferenc József nevű hajó, amelyen Wekerle Sándor miniszterelnök és Szerényi József báró kereskedelmi miniszter kíséretében érkezett a királyi pár. A hajó megérkezése után a fedélzeten jelentkezett a királynál Zichy Aladár gróf miniszter, Gersztenberg Frigyes lovassági tábornok és Szmercsányi György főispán. A király kiszállván a hajóról ellépett a dísz-szárad előtt, majd a királynéval együtt a koronázó dombra ment, ahol Pozsony polgármestere és Pozsonymegye alispánja üdvözölték.

(„Vitam et sanguinem.”)

A király az üdvözlő beszédre válaszolva kijelentette, hogy a legnagyobb örömmel jött a királynéval együtt, hogy megkoronázása után első ízben látogassa meg Pozsonyt, az ősi koronázó várost, amely hosszú évszázadokig oly nagy és magaslatos szerepet játszott a magyar

történelemben. Az öröm érzete tölti el a régi koronázó város falai között, ahol Mária Terézia királynő előtt elhangzottak azon emlékeztető szavak, amelyek ősidők óta szívében van a magyarságnak. Ezek a szavak: a vitam et sanguinem, amelyek ma is lelkesítik a hű magyar nemzet fiait a háborubani és ezek a szavak hatják át az itthon levő lakosságot, amely nélkülölések és szenvedések árán is híven kitart, hogy ezt a háborút a béke kivívásáig folytatassuk. A király válaszában még kijelentette, hogy Pozsony nemcsak földrajzi fekvésénél, hanem lakosságának erkölcsi és anyagi gazdagságánál fogva is hivatott arra, hogy Nyugatmagyarország emporiuma legyen és a hazai kulturális, gazdasági és nemzeti fejlődésében hatalmas szerepet játszon. Végül isten áldását kérte a város és megye lakosságára és arra kérte a polgármestert és alispánt, hogy a lelkes fogadtatásért köszönetét tolmácsolják törvényhatóságaik előtt.

A menet ezután Frigyes főherceg palotájába vonult, ahol a király először az egyházak küldöttségeit fogadta. A római katolikus klérust Csernoch János hercegprímás vezette, az evangélikus egyházat Kany Béla püspök, az izraelita hitközséget Schreiber Akiba főrabbi vezette. Tisztelgett a király előtt a pozsonyi helyőrség tisztikara, majd Szmercsányi György főispán vezetésével Pozsony, Árva, Moson, Sopron, Vas, Trencsén, Turóc és Zala vármegyék együttes küldöttsége tisztelgett a király előtt. A főispán üdvözlő beszédére válaszolva a király azt hangsúlyozta, hogy Nyugatmagyarország városainak és megyéinek szellemi és anyagi fejlődését mindenkor érdeklődéssel kíséri.

Majd az egyes hivatalok és a jótékony egyesületek küldöttségeit fogadta a király. Ezután kíséretével visszatért a gőzösre, ahol délután fél 2 órakor dezsóné volt.

Délután fél négykor a királyi pár meglátogatta a királyi dómot, majd innen a fa- és fémipari szakiskolákba látogatott, ahol most a rokkantak iskolája van. A királyi hintó visszabogott a városházai palotához, majd a kertbe varázsolt hídra a ligetbe, a népi ünnepély színlétre, ahol huszonöt, vagy huszonhat arató pár mutatta be a bódulást. Azután fogadták a jótékonyági egyesületek vezetőit. Ennek befejeztével az uralkodó pár a közönség egyetemes lelkes ovációjára lépett a háttérháza ment, hajóra szállt és délután öt órakor elutazott Pozsonyból.

(Emlékek az ünnepről.)

Megható pillanat volt, amikor a koronázó dombnál összegyűlt hatalmas tömeg Zita királynét ünnepelte, Károly király itt fogadta a küldöttségeket, itt intézett hozzájuk beszédet és mikor a királyné nevét megemlítette hatalmas ovációban részesítette a nép uralkodónéját, azokkal a vakmerő ragalmakkal szemben, amelyekkel a legutóbbi időkben illették. A beszéd után a katonazene rázendített a Himnuszra. A király, a királyné, valamint a kis Ottó trónörökös együtt énekeltek a fenséges dalt. A király figyelte, hogy Ottó nem hibázza-e el és boldog volt, hogy a kis trónörökös hibátlanul énekelte a szöveget és melódiát.

Mikor a királyi párt hozó fehér hajó a Dunaparton egybegyűlt közönség üdvözlésére között kikötni készült, a királyi pár a trónörökös és a kis Adelaide a korlátnál álltak. Miután a hajó kikötött, felszállt néhány tábornok, hogy üdvözlőjek az uralkodót és a király hosszasan elbeszélgetett katonáival. A trónörökös szeretett volna már kiszállni és apró lábával dobogott, mert nagyon türelmetlen volt. Ekkor Wekerle Sándor miniszterelnök odament a kis trónörököshöz és megkérte, legyen még türelmmel néhány percig, mindjárt kiszállhat. A király mosolyogva nézte az ezüst hajó kormányelnök, az aranyos fürtű gyermek beszélgetését. Végre a trónörökös sugárzó arccal elhagyta a hajót, kocsiá ültették és felséges szüleiivel megkezdte a bevonulást a városba.

Utazás a Balaton körül.

Balatonfüred, július 14.

Most kellene ide néhai való jó Eötvös Károly, az egykori veszprémi fiskális, hogy ragyogó tollával kimeríthetetlen fantáziával és szeretettel megírt gyönyörű tanulmányát, „Utazás a Balaton körül” alapos revízióval vesse alá! És kulfarok léptenek a régiék nyomába, akik megvetik a Balaton romantikáját, költészetét. Kisfaludy Balatonja nincsen többé, az a nagy, hegyektől körülvett tóknő, melyben a Balaton hullámszik, melyen csónakok, vitorlások és rozoga hajók himbálódznak, nincsen többé. Az utolsó a Balaton törzsvendégei sorából, Blaha Lujza is már csak vendége Balatonfürednek, mert villáscsúcsát a veszprémi bankok egy-két törlesztéses ráta elmaradása miatt elhúzták a feje fölött és a „hálás utókor” már most emlékfelirással láthatja el a villát. Ez volt a nemzet csalogányának legkedvesebb fészke. Apró epigonjai, akik arra se érdemesek művészetük révén, hogy Blaha lábainak nyomába lépesszenek, ma egy évben nagyobb keresetért jutnak, mint amit Blaha párállan művészetétől egy évtized alatt megkereshetett. Azok azonban földbirtokokat, tágas, kényelmes nyaralókat szereztek, ékszerceik kincseket értek, Blaha Lujza pedig öreg napjaira nővérével a szanatórium egy szerény szobáját lakja és egykori tulajdonát képezett villája mellett séál-e, olvashatja a fölirást, mily „boldog napo-

kat” töltött ezen fészeken a nagy Blaha Lujza, amíg — csak ki nem tették onnan a szűrést a bankosok, ezen esetben veszprémi bankosok, ahelyett, hogy a nemzet kegyelete ezt az eladásnál két év előtt még kísértékü villát tehermentesen ajánlották volna föl Blahának, Balatonfüred büszkeségének, aki ezuttal nagy lelki erővel tért ide vissza szanatóriumi számmak, mert szüksége volt Füredre. Roskátag lépteivel a Balaton partján leül az egyik vén padra, fogadja az itteni régi fürdővendégek hódolatát és shálás mosollyal viszonozza a köszöntéseket. Az új fürdővendégek már nem ismerik Blahát, mert ezek a fürdővendégek egészen mások, mint voltak a régiéek, akik a bankosok világában egészen rosszul érezték magukat és csak elmerengének a Balatonon, mely körül minden megváltozott, főképpen a — közönség, csak a rozoga hajóval korhadott faalkotmányával a régi, a fürdőház primitív berendezésével, a Hekla, Kelen rozoga hajók a régiéek, a padok is az illatoktól telített erdőben, fenyvesben, melyben végigzúzmognak a hárs és fenyőfákon a méhecskék, szól a rigók dala és teli tüdővel szivhatjuk az istenilevegőt, mely felderíti a lelket és új-pezdülést hozza a sietőt.

Maga a Balaton, az erdő, a levegő, Tihany — ezek még nem a bankosoké, minden egyéb már üzlet, minden egyébre rátette kezét a keresni akaró vállalkozói szellem, a hasznosítás után való vágyakozás és az a hazafias rend, mely kiadta kezéből a Balaton pezsését, hogy kufárok,

pénzcsoporthok minél többet huzzanak ki a természet ezen gazdag tobzódásából, azokat szentimentális érzések nem háborgatják, azoknál az üzleti eredmény a földolog és ezen tekintetben panasza nincs is okuk. A Balaton jól fizet, mert hiszen az üdülésre szorult emberek nem igen válogathatnak és akiknek a háboru jól beütött, azoknak gondoskodni kell pénzük valahogyan való lecsapolásáról. Azok nem igen törődnek vele, hogy a szénsavas fürdő árát most már 7 kor. 60 fillérre emelték, a mi annyit jelent, hogy egy fürdőzés ára a mellékessékekkel 10 korona és mindenféle praktikákhoz folyamodnak, hogy sorsszámokat csalafintasággal átugorva bebocsátást nyerejenek, mert a forrás hamarosan kimerül és a furások, hogy új és kiadósabb szénsavas forrásokat találjanak, nem vezettek eredményre, sőt tartani lehet arról, hogy az egészséget visszaadó szénsavas forrás találgos igénybevétele következtében előbb utóbb teljesen kiapad, épen most, amikor maga Balatonfüred immár teljes téli-nyári fürdőhelyvé alakult át.

Ki törődik itt különben az árakkal? Az árak emelése terén a szanatórium maga, mely csodás szép modern épület, jó példával jár elől. Habár tetőkre van, mennyien étkeznek a szanatóriumban és alig képesek mindent beszerezni, most mégis, tekintve a magas szobaárakhoz csapott naponta 6 korona gyógydíjra, személyenként külön 3 koronát fizetnek azzal, aki nem étkezik a szanatóriumban. Tehetik, mert övék a bér-

Nagyon fetszett neki az ünnepi közönség és állandóan szőke fürtű fejéhez emelgette apró kezecskéjét, hogy megköszönje a szívből jövő ovációkat.

Mikor a király a koronázási dombon felállított sátorból, ahol a küldöttségeket fogadta, kilépett, egy malőr történt. A sátor előtt állandóan egy mozigép kattogott és mikor a király odaért hozzá, jobb kezével meglökte a gépet és a gép feldült. A király utána kapott, el is kapta a stabilitást és segített visszaállítani a gépet eredeti helyzetébe. A király sajnálatát fejezte ki a fotográfus előtt, hogy ilyen bajt okozott neki.

Fél kettőkor a hajón a legszűkebb családi körben dezsőné volt, míg a notabilitások részére a Carlton szállodában volt ebéd. A szálloda terrasának ablaka előtt egy csukaszürke katonai autó állott meg, amelyből egy rendkívül elegáns katonatiszt szállott ki, aki rendkívül hasonlított a királyra. Egyszerre harsány éljenzés hangzott fel, azonban kitűnt, hogy az előkelőségek tévedtek, mert a katonatiszt Andrássy Manó gróf huszárfőhadnagy volt.

TANÜGY.

Felszabadultak az iskolák.

(Elhalasztott tanítványválasztás.)

Aradváros iskolaszéke ma délután 4 órakor ülést tartott Varjassy Lajos polgármester elnökelete alatt. Kovács Vince kultúrtaácsnok jelentést tett az elmúlt iskolai évről. A tanítást a rendes időben kezdték meg, azonban december 12-én az előadást be kellett szüntetni szénhiány miatt. Az iskolák kultuszminiszteri rendelet folytán szünetet tartottak február hó 4-ig. A katonaság, amely az iskolaépületeket lefoglalta kórházak céljaira, négy iskolaépület kivételével valamennyit visszaszolgáltatta eredeti rendeltetésének. Örömmel jelentik, hogy a Lyceumot is kiürítették és a jövő tanévben már megkezdődik a tanítás.

A gyermekek fürdését illetőleg Wéber Ödön és Neidenbach Ödön felügyelete alatt már járnak

le fürdeni a Marosba. Télen pedig megállapodást fognak kötni a Sinay-fürdő jelenlegi tulajdonosával, hogy a tanulók hetenkint egyszer fürdőhessenek. Azokban az iskolákban pedig, ahol vízvezeték van, házi fürdőszobát fognak berendezni. Bejelentette a kultúrtaácsnok, hogy Ferch Ödön ellen a fegyelmi vizsgálatot megindították.

A Kazinczy-utcai tanítók a magánvizsgálati díja kifelemlését kérelmezték. Az iskolaszék a kérelmet elutasította. A polgári fiúiskolába Patkó Imrét, mint segéd tanítót rendelték ki. Most már esedékessé vált az állásnak rendes tanítói állássá való átszervezése. Ebben az ügyben felterjesztést tettek a kultuszminiszterhez. Matuschek Márton polgári iskolai tanár lakbérét a köznevelési bizottság, mint vérsó fórum 940 koronáról 1020 koronára emelte fel. A királyi tanfelügyelőség Kovács Margitot nyugdíjazta. Állására a pályázatot már kihirdették. Az állást holnap délután 4 órakor fogják szavazás útján betölteni. Az Almási T. Pál halálával megüresedett tanári állásra pályázatot hirdetnek. Egyszerre az állást Hirmann Gyulával töltötték be. A ferencvárosi polgári iskola igazgatójának javaslatára előterjesztést tett a kultúrtaácsnok, hogy a tandíjjakat emeljék fel. A helybeliek 40 korona, vidékiek 100 korona tandíjat fizetnek. A beíratási díjat pedig 5 koronáról 7 koronára emelték fel. Azután számszerű jelentést tett a kultúrtaácsnok az elmúlt iskolai év tandíjbevételeiről és a tanulók számáról. Örömmel állapította meg, hogy a tankötelesek közül csak 249 nem volt beíratva. Jelentette továbbá, hogy Matuschek Márton tanár lakásdíj felemlésével kapcsolatban az összes aradi tanácsok kéri a lakbér felemlését. Egyben azt javasolta, hogy most tűzzék napirendre a fizetésrendezés kérdését is, amit az iskolaszék elfogadott.

— Iskolás-gyermekek foglalkozása. Megírtuk, hogy Barra Gyula dr. orvos dr. Goldschmidt Miksáné nagylelkű adománnyal iskolás-gyermekek részére foglalkoztatást létesít. Barra dr. ezt bejelentette a városi tanácsnak, amely örömmel fogadta az életrevaló eszmét. Az iskolaszék a klinika céljaira egyik iskolában alkalmas helyiséget jelöl ki, ahol a szegény-sorsu tanulók fogait Barra dr. díjtalanul kezeli.

mert amit a Környék termel, azt eleve lefoglalták a nagy vendéglők, melyek bőségesen el vannak mindennel látva és annyit keresnek a magas árak mellett, amennyit csak akarnak. Maga a balatoni fürdőzés alig kezdődhetett, mivel az időjárás csak néhány napja, hogy megjavult. Addig szelek, sűrű esőzések jártak, míg most végre kék ég mosolyog le a Balaton vizére, melynek nincsen párja a világon. Az összes fürdőhelyeken a háboru után alkotási düh fogja az évtizedes tespedést föl váltani. A bankosok és alkalmi részvénytársulatok végig a Balaton partján, ahol valamit létesíteni lehet, kiterjedt telkeket vásárolnak, ahol nagyarányú építkezéseket készítenek elő. Sok sok milliót fognak épületekbe elhelyezni végig a somogyi, zalai és veszprémi parton és bár ezen beruházásoknál Siófok maga elől akar járni, mégis a Balaton hamupipókéi, ahol ezideig csakis családi telepek voltak, nagy fürdőhelyekké fognak átalakulni, ahol akár az egész magyar fürdőző közönséget el lehetne helyezni, csak attól kell tartani, hogy a háboru multával a magyar közönség sem fogja oly tömegesen ellepni a Balaton partjait, mint most, amikor külföldre nem igen mehetnek, vagy odamenni sem mernek, pedig egy Gasteinből utókürára ideutazott elkényeztetett magyar számlákkal igazolta, hogy napi 30 koronáért elsőrangú helyen teljes ellátást kapott és semmiben hiányt nem látott. Ezt a Balaton mentén, Kanaán földjén 100 koronáért se kaphatja meg.

Pofon a tőzsdén.

— Izgalmas jelenetek a zárlat után. —

Budapestről telefonálja tudósítónk: Ma délen a tőzsdei élet élénk forgalmát csattanós pofon zavarta meg, amelyet a Nasici tanningyár részvényeinek áremelkedése okozott. A tőzsdei szeszűció előzményei a következők:

Fisch Samu tőzsdei ügynök már régebben eladott a Heimberger és Schwarz tőzsdei bizományos cégnek nasici tanningyári részvényeket. Fisch azonban most, hogy a nasici kurzusa emelkedett, nem akarta a részvényeket átadni a bizományos cégnek. Fisch ezt kerekén ki is jelentette Schwarznak, a cég beltagjának, akivel emiatt hangos szóváltásba elegyedett. A szóváltásnak tanúja volt Braun Iván, a bizományos cég tisztviselője, aki magáévá tette cége ügyét, heves felindulásában nekiment Fisch Samunak és hatalmas csapást mért az arcába.

A tőzsdei ügynök nem akarva magán szaradni hagyni a tettleges becsületsértést, ott nyomban elégtételt akart magának szerezni. Ebben azonban a őzsde titkára és több tőzsde-tag megakadályozta.

Egyébként a tőzsdén még a zárlat után is élénk és mozgalmas volt az élet és izgalmas jelenetek játszódtak le. A lecsengetés után is mozgalmas volt a terem és többen manőverre akarták felhasználni a mozgalmas konjunkturákat. Természetesen mindez nagy zajban történt. Végül a tőzsdetitkár nagynehezen lecsendesítette a zajongókat.

A mai kurzusok a következők voltak: Magyar Hitel 1330—1336, Osztrák Hitel 903—911, Fabank 953—956, Kereskedelmi bank 5870, Magyar bank 957, Concordia malom 899, Viktória malom 1905, Rimamurányi 1143, Ruggyanta-gyár 1145, Nasici tanningyár 3050, Clotild vegyipar 612, Osztrák-magyar államvasút 1021.

TÖRVENYSZEK.

Egy éjszaka a barátnőnél.

(Történt-e házasságtörés?)

Érdekes és szokatlan ügyet tárgyalt ma a bécsi, törvényszék felebbviteli bírósága. D. Máriát, egyik fiatal asszony kolleganője, G. Otília meghívta egy kirándulásra. A társaság azonban valahogyan elkésett és ekkor a fiatal asszony azt ajánlotta a barátnőjének, hogy az éjjelt töltsék náluk. Így is történt. Másnap G. asszony azzal gyanúsította meg barátnőjét, hogy saját szemei előtt házasságtörést követett el férjével és mikor D. Mária bement a hivatalba, a fiatal asszony társnője előtt a következőket mondotta neki:

— Takarodj innen, mert különben felpofozlak! Nézzétek ezt a házasságtörőt. Meghívta őt lakásomba, ő pedig bűnre csábította férjemet. Egy ilyen kreatúrával én nem maradok tovább egy szobában.

D. Mária becsületsértésért pert indított G. asszony ellen. A bíróság kihallgatta tanuként az asszony férjét, aki elmondotta, hogy nem kerülhetett házasságtörésre a sor, mert felesége még idejében közbelepett. Az elsőfoku bíróság ezután felmentő ítéletet hozott, amit azonban D. Mária megfellebbezett.

A mai tárgyaláson a vádló ügyvédje azt bizonyította, hogy G. asszony valóságban ríztatta a fiatal leányt a neki tulajdonított viselkedésre, mert valószínűleg válóokot keresett férje ellen. Ezt az indokolást azonban G. asszony ügyvédje azonnal megcáfolta, azt bizonyítva, hogy védenca a legholdogabb házasságot élte férjével és nem készült tőle elválni. Hosszas tanácskozás után a felebbviteli bíróság helybenhagyta az elsőfoku bíróság ítéletét.

let és azt kérik, amit akarnak. Az étlapokon Füreden akadnak még 10—14 koronás ételek is, de Siófokon, na ja, Siófok, a bérlo bank társaság nagy vendéglőjében a kis adag marhabús — minden körítés nélkül, 16 koronába került az — elmúlt héten! A mai árat nem ismerem, de bizonyos, hogy emelkedett azóta, miként az a hajókon történt, melyeken ezen hét elején oly ugrásszerűen emelték föl a menetárakat, 2 koronáról 7 és 8 koronára, hogy azt kellett hinni, most egyszerre megszűnik a nagy tolongás Siófok-Balaton társad; Balatonfüred-Tihany és Balatonföldvár-Almádi között! Egvetlen utassal se szállt föl kevesebb a hajóra, mint azeelőtt, a rozoga hajók jövedelme pedig máról-holnapra megnégyszeresedett, pedig ezen évben még át sem látható nagy a forgalom a balatoni fürdőhelyeken, minden fürdő és fürdőcskében minden zsúfolva van és zsúfolva marad szeptember végéig. Koplalnunk azonban senkinek sem kell. Az érdekeltségek helyes előrelátással gondoskodtak mindenről. Akad hús, szárnyas, főzelékféle, bor, sőt még sör is bőven és bámulatos, hogy belelélik magukat a fürdőiparosok a nagy üzembe, amelyet békében csak kis nagyforgalmu külföldi fürdőhelyeken láthatunk. Sehol semmi fennakadást a tömegeknek a Balatonba való népvándorlása, nem okoz, sőt különben fejet élvezhetünk itt, mint otthon, mert csakis teljességgel hoznak a háztartások részére, napenkint 3 koronáért, tejjelben és turóban sincesen hiány, csakis vaját nem igen lehet látni,

HIREK.

A mi fiainkért!

(Szereteladományok a 133. gyalogezrednek.)

Azok között a csapatok között, amelyek az olasz front legutóbbi opehális harcaiban különösen kitüntették magukat, kiváló hely illeti meg a cs. és kir. 133. gyalogezredet is. Ez az újonnan felállított regiment, ép úgy, mint Arad háziezredé javarészt Aradról és a vármegyéből rekrutálódik, a mi fiaink küzdenek soraiban s ők voltak azok, akik felülmulhatalan bravúrral rohamozták meg a Piave tulsó partján az ellen ságes állásokat, rendkívül véres veszteséget okozva az olaszoknak. Több mint 600 foglyot ejtettek, ágyukat és tekintélyes hadianyagot zsákmányoltak.

A hősök most pihennek, most nyugodják ki a rettentő fáradalmakat, az éjjel nappal tartó véres harcokat s általános az óhaj, a feltörő kívánság, hogy a pihenésnek e néhány napja oly boldoggá és derűssé tétessék számukra, a mennyire az adott körülmények közt az egyáltalán lehetséges.

Ez indította az aradi háziezred parancsnokságát arra, hogy önkéntes szeretetadományok gyűjtésére és adományozására ezennel felkérje Arad város és Aradmegye társadalmát.

Bármilyen adomány, legyen az a legeseblyebb is, a legnagyobb köszönettel fogadjatik és haladéktalanul rendeltetési helyre, a táborba, a derék és vitéz 133-asokhoz küldetik. Élelmiszereket épp oly készséggel fogad el a parancsnokság, mint pénzadományokat. Főként azokra az élelmicikre volna szükség, amelyek nem romlandók és szállíthatók. Így például buza- és kukoricaliszt, szalonna, zsír, kolbász, füstölt hus, szárított főzelékfélék, szárított gyümölcs, burgonya, hagyma, tojás, tésztaemlék, tarhonya, cukor, bor, konzervák, gyümölcsz, dohány és hasonló dolgok. A befolyó pénzadományokat szintén élelmicikre beszerzésére fordítja a parancsnokság s a begyűlt adományokat haladéktalanul továbbítja a frontra.

Dacára a nehéz időknök, bizva-bizik a parancsnokság benne, hogy e felhívása nem marad a pusztában kiáltó szó s Arad város és Aradmegye lakosságának áldozatkészsége fényesen meg fog nyilatkozni. Hiszen saját fiaikról, testvéreikről, hozzátartozóikról van szó.

Az élelmiszereadományok naponként 4-6 óráig délután a városi élelmiszerraktárban (Boros Bényi-tér, Széchenyi-malommal szemben) felismervénnyel köszönettel átvételnek, a pénzadományok pedig a 33. gy. e. pótzászlóali parancsnoksághoz (Arad-vár) küldendők. Minden adományt nyilvánosan fog nyugtázni a parancsnokság.

— **Kitüntetések.** A király *Schannen* Béla dr. 33. gyalogezredbeli nyugalmazott hadnagyot a vasúti hadiszolgálat terén kitűnő szolgálata elismerésül a koronás arany érdemkeresztrel, *Schiffer* Miklós népfelkelő századost a 3. osztályú katonai érdemkeresztrel, *Tabajdi* Iván 2. honvédgyalogezredbeli századost a signum laudis-szal másodszor, *Weser* Kornél 2. honvédgyalogezredbeli századost, *Alt* János népfelkelő századost a signum laudis-szal, *Szeidl* József János és *Sohlmann* Károly 2. honvédgyalogezredbeli tartalékos hadnagyokat a signum laudis-szal és bronz vitézségi éremmel, *Korbuly* Lajos szolgálaton kívüli vizonybeli századost, *Tuskó* László, *Fekete* József, *Spinanti* Jenő és *Gárdos* Andor 2. honvédgyalogezredbeli tartalékos főhadnagyokat és *Üllöshauer* Alfréd népfelkelő főhadnagyot a signum laudis-szal tüntette ki.

— **Mi történt a pármái hercegek autokirándulásán?** Bécsből jelentik: Vasárnap reggel *René* és *Félix* pármái hercegek autokirándulást tettek. A Wiener Neustadt felé vezető országúton eddig ismeretlen okból az autómobil elgázolt egy az utcán játszadozó gyermeket, aki súlyos sebesüléseket szenvedett, amelyekbe néhány óra múlva bele is halt. A hercegek azonnal sérüléseket szenvedtek, de az a hír, hogy az egyik herceg belehalt volna sérüléseibe, nem felel meg a valóságnak.

— **Take Jonescut inzultáltak a magyar fiatarom.** Budapestről jelentik: A ploesti vasúti állomáson csak egy-két percig állott a *Take Jonescut* vivő vonat. Ez alatt a tömeg a vasúti kocsikat záptojással árasztotta el.

— **Tolvajok, árulók vagytok! Ti dömtöttek bennünket nyomorba — kiáltozták —** Kötelek a nyakába!

Az egyik első osztályú kocsit a tájánál megjelent *Paschioti* olasz meghatalmazott miniszter, akit a tömeg *Take* nézett és záptojásokat dobott rá. Verciovara állomásra éjjel érkezett a vonat. A németeket itt magyar vasutasok váltották fel. Mialatt a felcserélés megtörtént, 3-4 román ember felsurrant *Take* kocsiába, ahonnan nemsokára dulakodás zaja hallatszott. Az ismeretlen *Take Jonescut* fiukéjét keresték, de csak titkárat, *Cantacuzino* herceget találták meg, akit ültelgelni kezdtek és ki akarták húzni a vasúti kocsiból. A további tettleges ségnek a magyar katonák vetettek véget.

— **Hibás motorral indult el a repülőposta.** Budapestről telefonálja tudósítónk: A repülőposta katasztrófája ügyében kiküldött bizottság megejtette a helyszíni szemlét. A bizottság megállapította, hogy a szerencsétlenséget a motor puffogatójának robbanása okozta. Szombat reggel a repülőposta elindulása előtt megvizsgálták a motort és megállapították, hogy nem kifogásolható. Szombat délelőtt a motort kijavították és szombaton délután utnak indult a repülőgép. Vargha főhadnagy harmadszor tette meg az utat Budapest és Bécs között. A katasztrófális szombati napon ő ült a második helyen, az ugynevezett megfigyelő helyen. Vargha holttestének Budapestre szállítása iránt megtették a kellő intézkedéseket.

— **Elhunyt volt aradi újságíró.** Szegedről jelentik: Vasárnap reggel hét órakor a városi kórházban meghalt *Ortutay* István, a Szegedi Napló volt felelős szerkesztője, a szegedi sajtó egyik derék, tehetséges munkása. *Ortutay* már régebben betegeskedett, a tuberkulózis támadta meg gyöngye szervezetét, amelyet a hírlapírás állandó éjszakai robotja is erősen kikezdett. Legutóbb a közéleti hívtalban dolgozott és csak akkor hagyta félbe a munkát, mikor a súlyos betegség már leverte lábáról. *Ortutay* Aradon született, Makón járt iskolába, nyolc éve került Szegedre és a Szegedi Naplónak a háború elején lett felelős szerkesztője. Könyvet írt a legmagyarabb főhercegről és ez a gondos, lelkes munka a legnagyobb helyen is elismeréssel találkozott. Most szándékozott I. Ferenc József életrajzát megírni eredeti források alapján. Mikor betegsége már aggasztóvá lett, bevittette magát a városi kórházba, ahol kétszer is megoperálták. Az első operáció után jobban érezte magát, míg vasárnap reggel szenvedéseitől megváltotta a halál. Fiatalon, 37 éves korában ment el egy fájdalmas özvegyet és öt kis árva hagyva maga után meg sok, sok töredék terveit, álmot. Öt kis árva és egy félbemaradt könyv: ez a hagyatéka egy szegény, becsületos magyar szellemi robotosnak e háborús világban. Bárátai és kollégái könnyezve állnak ma korai ravatalánál, a maguk sorsát siratva *Ortutay* István szomorú végzetében. Temetése ma volt a városi kórházból nagy közönség részvétele mellett.

— **Névtelen adakozó.** Egy magát megnevezni nem akaró egyén Arad sz. kir. város polgármestere kezéhez, az aradvármegyeyi hadiárva javára 100 koronát, az aradvárosi hadiárva javára 100 koronát, a növédelmi hivatalnak 100 koronát, az aradvárosi vöröskereszt egyesületnek 100 koronát, az anyavédő egyesületnek 100 koronát, a 33. gy. e. rokkantalapja javára 100 koronát, a vak katonáknak 100 koronát és az aradi hadbavomultak hátramaradottjait segélyező alap javára 100 koronát adományozott.

— **Egy örült katona vérengzése.** Berlinből jelentik: Tegnap este nyolc órakor a nyugati külváros egyik utcáján egy örült altiszt gépfegyvert állított fel és lövöldözni kezdett. Körülbelül negyven lövést adott le. Több katonának és rendőrnek sikerült lefogni az elmebeteg, akit egy gyógyintézetbe kísérték. A lövöldözés következtében nyolc ember megsebesült.

— **A Marta lakása.** Az aradi nagy lakásinséget bizonyítja az a körülmény, hogy a lakosság, amelyet állandóan veszély fenyeget, hogy valamely okból kiűzőlő az utcára kerül, minden családka látszatnak felül és hangosan követeli oly lakások rekquirálását is, amelyek egyáltalában nem állanak üresen. Legújabbán a Marta-gyár Boins palotában levő négy szobából álló lakása ellen indult meg a támadás. Eddig ketten, *Seidner* Rezső és *Székely* bankigazgató, aki csak újabbán került Aradra, kérték annak rekquirálását a lakáshivataltól, de lehet, hogy akad több jelentkező is. A kérelmezők indoklását az alkotja, hogy ez a négy szoba a gyár igazgatóságának szolgálg vendéglakásul, akik csak néhány napon át lakják azt, az év legnagyobb részében pedig üresen áll. Alaposabb utánjárás után azonban kiderül, hogy nem egészen így áll a dolog. A négy szobás lakásból egy szobában *Langen* Frigyes főmérnök lakik, egy szobát özvegy *Kende* Károlyné és leánya bírnak, két szoba pedig tényleg fenn van tartva az igazgatóság tagjai számára, akik fontos kiküldetésben látogatnak el Aradra és heteken át lakják a vendégszobákat.

— **Nyomozás a turf-csalások ügyében.** Budapestről telefonálja tudósítónk: Váry Albert főügyész helyettes elrendelte az ismeretes turf-csalások ügyében a hivatalos nyomozást.

— **Hadifoglyok átvétele.** A temesvári hadifoglytábor parancsnokság távirati értesítése folytán közhírré teszem, hogy azon munkások, kiknek hadifoglyaik bevonattak, jelentkezhetnek, hadifoglyaikat átvehetik, mivel a parancsnokság már elegendő hadifoglyokkal rendelkezik. *Varjassy* Lajos, polgármester.

— **Munkás cipők kaphatók.** Értesítjük a közönséget, hogy fa- és bőrtalpu cipők érkeztek, melyek jegy ellenében a cipőhivatalban megteudható kereskedőknél kaphatók. Cipőhivatal.

— **Gyermeknap nyilvános elszámlolás és köszönetnyilvánítás!** 7. számú urna (Színház előtt): A sátor teendőit *Bignio* Mária vezetése mellett az Esperantó egyeslet látta el: a) perselygyűjtésből befolyt 1246.85 korona. A Marosparton elhelyezett bérszékek felemelt árából *Czeiler* és *Glück* vállalkozók által befizetve befolyt 249.90 korona. Az *Apollo* és *Uránia* mozgófénykép színházak felemelt helyáraiból befolyt 704.90 korona. Kereskedőktől számolócéndulákból és idegen pénzekből befolyt 73.— korona, összesen tehát 19548 korona 76 fillér. E nem várt szép eredményért elismerést érdemelnek a fáradhatatlan védasszonyok és a vezetőik alatt álló hölgy gárda, továbbá a nemes szívű adományozók, kik pénz és természetbeni adományaikkal elősegítették, hogy az idei „Gyermeknapok” az eddigi gyermeknapok szép eredményét is felülmulja. **Nagyobb természetbeni adományokat adtak:** *Purgly* Lászlóné gyümölcs és konyhakertészeti veteményeket, *Jellinek* és *Schlesinger* fatereskedők a sátrak faanyagait részben, *Faragó* Gyuláné 1 hordó sör, *Schuch* Ferencné 1 hordó sör és perecek, *Oppenheimer* és *Schwartz* 50 palack sör és jég, *Mihályi* Gyuláné a *Fischer* *Eliz* palota előtti sátor fagyalt szükségletét, *Fischer* *Artúr* né az Esperantó sátor fagyalt szükségletét, *Báró* *Bánhid* *Antalné*, *Tenner* *Józsefné* és *Epstein* *Mór* borokat, *Weiszberger* *Mór* likört, *Keppich* *Zsigmond*, *Bloch* *H.* papírkereskedők papírműveket, *Szikvizgyár* szikvizet stb. stb. Végül nagyban hozzájárultak a „Gyermeknapok” sikeréhez a városi tanács és *Vannay* Gyula gazdasági tanácsos ur a zöld galyak, virágdiszek, székek, asztalok és ponyvák átengedésével, az Arad városi rendőrség ügyes őrseinek ingyenes engedélyezésével, az aradi tűzériskola ügyes parancsnoksága munka-erő és sátor-ör legénység kivezénylésével, *Czeiler* és *Glück* hirdetés vállalata az ingyenes plakát elhelyezésével és bérszékek felemelt díjának beszedésével, a mozgó színházak igazgatósága stb. stb. Ugy a fáradhatatlan védasszonyok és gyűjtő hölgyeknek, mint az adományozóknak és mindazoknak, kik bármi módon elősegítették a „Gyermeknapok” anyagi és erkölcsi sikerét, ezuton is hálás köszönetet mond az Országos Gyermekvédő Liga helyi bizottsága nevében *Kintzig* János, *Laczay* Endréné, *Keller* Lajos.

— **Másfél milliót rabolt egy betörő-banda.** Budapesti telefonálja tudósítónk: A budapesti detektívek elfogtak egy betörő-bandát, amely rövid idő alatt másfél millió korona értékű holmit rabolt össze. A betörő-banda betört az Erzsébet-népképző intézetbe és 17 tisztító intézetbe. Az elrabolt fehérneműket orgazdák-nál értékesítették. A banda leginkább a külvárosokban garázdálkodott. Tagjai szökött katonák, akik az elrabolt holmik értékéből nagy lábon éltek és szeretőket tartottak. A rendőrség a banda tagjain kívül letartóztatott három nőt is, akik a banda orgazdái voltak. A banda a rablott holmi nagyrészt Kunszentmártonban értékesítette, ahol két asszony vette meg azt.

— **Október 15-ig lehet gabonát vásárolni.** Windischgrätz Lajos közlekedési miniszter a gabonaszállítás kiadására tárgyában kiadott rendeletében úgy intézkedett, hogy az új termésből a Haditermény Rt. után mindenki beszerezheti házi és gazdasági szükségletére szeptember 30-ig az addig járó gabonamennyiségét. Ezzel később kiadott rendeletében ezt az intézkedést teljesen visszavonta a miniszter. Sőt, a korszakorban megtiltotta, hogy bárki-nek is kiadjanak a hatóságok gabonára vásárlási igazolványokat. Tegnap aztán egy újabb rendeletet küldött a miniszter a közlekedési

hivatalba, amelyben nemcsak, hogy megengedi, hogy a lakosság beszerezze gabona szükségletét, de a határidőt is kitolta október 15-ig. Azonban egy korlátozó rendelkezést is tartalmaz a leirat, amennyiben a prémiumos gabonából a nem termelők egyáltalán nem vásárolhatnak.

— **Keresik a budapesti banktolvajt.** Budapesti telefonálja tudósítónk: A rendőrség még mindig foglalkozik a Magyar Országos bank tolvajának ügyével. Ma megjelent a rendőrségen az igazi Gerula József, aki népfőlkelő őrmester. Mellét az összes legénységi kitüntetések díszítik. Megkapta az arany, nagy és kis ezüst vitézségi érmeket. Elmondotta Gerula, hogy fogalma sincs arról, ki követhette el a banklopást. Megmutatták neki a bűnösök fotográfiáit, de ez sem vezetett eredményre. Felmutatták neki a munkakönyvet is, melyre azt mondta, hogy ez nem az ő tulajdona. A név ugyan egyezik, de a személyi adatok nem az ő személyi adatai. Megállapította a rendőrség, hogy a munkakönyv közönséges hamisítvány. Megállapította a rendőrség még azt is, hogy az országban két Gerula József van s hogy a banklopást olyan egyén követhette el, aki az egyik Gerula Józsefet ismeri.

kormányozzának. A kormány folytatni fogja eddigi politikáját, amelyről semmi körülmények közt sem szándékozik eltérni.

— **Behatóan foglalkozott ezután az élelmezési kérdésekkel és azt hangsúlyozta, hogy augusztus második hetében a kenyéradagok normális kvótáját visszaállíthatja.** A magyar kormány hajlandó, amennyiben azt a magyar terméseredmény megengedi — *afelcsúszásokat Ausztriának átengedni.*

Julius végéig azonban Auszria lakosságának sok nehézséggel kell megküzdenie.

Seidler beszéde után megkezdődött a költségvetési provizórium vitája.

Rablógyilkosság a pincében.

(Siketnéma fiú és szabadságolt katona bántott.)

Budapestről jelentik: Rosenthal Adolf asztalosmester a Bajnok-utca 7b. számú házban pincét bérelt, ahol nagyforgalmu jömeneteli műhelye volt. Az asztalosmester két segéddel dolgozott. A tizenhét éves siketnéma Tóth Sándorral és a betegsége miatt szabadságolt Gaszparits Lajos 19 ik vadászszázadbeli katonával. Junius 17-én, pénteken, amikor a szírájk kitört, Rosenthal eltűnt. Ezen a napon pénzt inkasszálni ment az asztalosmester és attól kezdve Rosenthal senki sem látta többé. Minthogy négy nap elmúlt és Rosenthal nem került haza, aggódó családja jelentést tett a rendőrségen. Meg is indult a nyomozás, mely azonban nem vezetett eredményre.

Tegnap este zárás után Rosenthalné sürgős javítás miatt Edit nevű kilenc éves kislányát elküldte Tóth Sándor lakására. Mikor a kislány visszajött, elmondotta anyjának, hogy látta a fiú kezén édesatyja karkötő óráját. Rosenthalné azonnal áthívatta a fiút. Tóth át is jött a műhelybe, de ekkor már nem volt kezén az óra. Rosenthalné faggatni kezdte a fiút, honnan vette az órát, de a siketnéma minden kérdésre tagadólag intett. Átmentek a lakására, a hol megtalálták az órát és a fiúnak egy kis noteszét, amelynek lapjára a következő volt írva:

— Rosenthal Adolf bejött a műhelybe. Ott volt a katona. Nekiartotta a revolvert és lelőtte. A katona elment és nem jött vissza.

Jelentést tettek a rendőrségen, amely előállította a fiút. Hosszas vallatás után beismerte, hogy Gaszparits Lajossal együtt ölték meg és rabolták ki Rosenthalt. A gyilkosság junius 27-én ebéd után történt. Gaszparits revolverrel kétszer Rosenthal fejébe lőtt. Ezután kikutatták a meggyilkolt asztalosmester zsebeit, majd felfeszítették a pince padlóját és beásták Rosenthal holttestét.

Tegnap éjjel tizenegy órakor detektívek mentek ki a pincébe és itt a siketnéma utmutatása alapján megtalálták a holttestet, amely egészen fekete volt már, de a homlokán még kivehető volt a golyótól eredő nagy seb. A meggyilkolt Rosenthal 43 éves volt, feleséget és két gyermeket hagyott látra. Jól szituált ember volt, aki százezer korona vagyonnal rendelkezett. A siketnéma segédet letartóztatták, a katonát, aki megszökött, körözik.

Budapestről telefonálja tudósítónk: A rendőrség most a legnagyobb apparátussal keresi a másik gyilkost, Gaszparits Lajost. A 29 éves katona, akia fronton megsebesült, négy héti szabadságot kapott és erre az időre munkába állott Rosenthalhoz. A rendőrség valószínűnek tartja, hogy Nyitra megyébe szökött, ahol rokonai vannak.

A siketnéma fiúhoz a rendőrség a siketnéma iskola egyik tanárát hívatta, aki kézzel kihallgatta a fiút. Tóth Sándor részletesen elmondta a gyilkosság elkövetését. A rendőrség minden intézkedést megtett a másik gyilkos elfogására.

Budapestről telefonálja éjjel tudósítónk: A budapesti rendőrség késő éjjel táviratot kapott, hogy a Bajnok-utcai gyilkosság második tettesét, Gaszparitsot Érsekújvárról letartóztatták.

Botrány az osztrák Reichsrathban.

Piszkolják a csehek a kormányt. — A miniszterelnök az osztrák nép szenvedéseiről.

Bécsből telefonálja tudósítónk: Az osztrák képviselőház négy hónapig szünetelt. Seidler miniszterelnök ezalatt az idő alatt lemondott, de a király újra őt bízta meg a kabinetlenökséggel. Az osztrák Reichsrath ma sincs többsége a kormánynak, mert a lengyelek nem szavazták meg az indemnitást a breszt-litovszki béke miatt. A miniszterelnök szeretne volna a képviselőházat elengedni és ezért szombaton megjelent a királynál abban a hiszemben, hogy felhatalmazást kap erre. Nem kapta meg és a szombat éjszakára összehívott pártelnökök konferenciájával kénytelen volt közölni, hogy július 16-án a parlament megkezdí tanácskozásait. A lengyeleken kívül a cseheket találja magával szemben Seidler miniszterelnök, kiknek legújabb sérelme az, hogy rendeleti úton szabályozta a kormány Csehország területi beosztását. A csehek emiatt vád alá akarják helyezni a kormányt.

A mai ülésre a képviselők majdnem teljes számban jelentek meg, a karzatok zsúfolásig megteltek előkelő közönséggel. Az Urakháza tagjainak páholyában helyet foglalt Czernin gróf volt külügyminiszter, aki csakhamar az érdeklődés központjába került. Mellette ült Fürstberg Egon herceg, az Urakháza elnöke.

Tizenegy óra után néhány perccel bevonultak Seidler miniszterelnök vezetésével a kormány tagjai. Az óriási botrányokhoz szokott Reichsrathban is szokatlan elementáris erővel tört ki egyszerre a lengyelekből, délszlávokból és csehekből minden belőlük szorult szitok és piszkolódás.

— **Ki vele, pluj, abcug** — kiáltották provokáló kórusban, a reszketni kezdő miniszterelnök felé, akinek eddigi parlamenti szereplése alatt nem volt még réze ilyen inzultusban.

— **Még ide merészel jönni maga bitang** — kiáltotta Sztanek és a cseh társaság.

— **Miniszterelnök az ördög kegyelméből, sülyedien el szegyenébe a pokolba** — ordították a miniszterelnök felé.

A németek védelmére keltek a kormánynak és melegen tüntettek Seidler mellett.

— **Hoch! Heil!** kiáltották, de a csehek jobban győzték hanggal.

Az elnök hába esőngetett. Nagynehezen

aztán, de csak jó hosszú idő múlva helyreállott a rend és meg lehetett nyitni az ülést.

Gross elnök, elparentálta Kaempfer dr., a német birodalmi gyűlés elnökét, majd a török szultánt.

Ezután újra kitört a zaj, a csehek irtózatoss lármát csaptak, úgy, hogy az elnök majdnem valamennyiüket rendre utasította. Napirendi javaslatot tett. Eszerint legelőször a költségvetési provizóriumot tárgyalná a Ház, majd áttérne az interpellációkra. Felolvastatta az elnök az interpellációs könyvet.

Ezután Seidler miniszterelnök emelkedett szólásra.

A csehek, délszlávok, lengyelek újra szörnyű botrányt csaptak. Felugráltak, ökliüket rázták, verdesték a padokat. Közben ilyen kiáltások röpködtek Seidler felé:

— **Pluj, abcug, nem tűrjük, hogy beszéljen!**

Az ülésteremben általános volt a zavar, a miniszterelnök szavát nem lehetett hallani. Seidler azonban nem törődött a szlávok botrányával, hanem folytatta írásban elkészített beszéde felolvasását. A német képviselők félkör alakban fogták körül a miniszterelnököt, hogy esetleges inzultusoktól megóvják.

Időnkint helyreállott a csend, de a miniszterelnököt még sem lehetett hallani, mert a németek egy-egy mondata után frenetikus tapsokban törtek ki, a szlávok azonban egy-egy tapsvihar után menydörgésszerű „abcug” kiáltásban törtek ki. Seidler hadarva olvasta fel beszédét. Az ellenzéki képviselők végre is megunták a dolgot és lassan kiszállingóztak a teremből.

Mikor a vihar elmúlt, a miniszterelnök folytatta beszédét.

Seidler beszéde

elején rámutatott Burián gróf külügyminiszter tegnapi nyilatkozatára és azt jegyezte meg, hogy ez a háború az osztrák belpolitika szempontjából is védelmi háború. Majd részletesen kitért azokra az okokra, amelyek arra indították a kormányt, hogy *rendeletli úton* léptesse életbe a csehországi területi beosztást. Hangsúlyozta, hogy gondolni sem lehet arra, hogy a németek nélkül vagy pláne a németek ellen

Két és fél millió korona haszon egy birtokon.

(Purgly Emil eladta gyomai uradalmát.)

Érdekes birtokeladás foglalkoztatja most Arad finansziális köreit és gazdaközönségét. A föld árának mai lendületes konjunkturája mellett is horribilis számok szerepelnek a szóban forgó birtok eladása körül, melynek szerencsés kezű volt tulajdonosa rövid idő alatt közel két és fél millió koronát keresett a tegnapi és mai nap folyamán lebonyolított adásvétel révén.

Alig egy éve annak, hogy Purgly Emil csanádmezei nagybirtokos, az Aradi Első Takarékpénztár igazgatóságának tagja, megvásárolta Harkányi János volt kereskedelmi miniszternek Gyoma mellett elterülő háromezernégy száz magyar holdas birtokát három millió koronáért. Akkor igen magas ár volt ez. A háborús áralakulások közepette azonban egy év horribilis nagy idő, úgy, hogy amikor ma közel két és fél millióval drágábban kelt el a gyomai birtok, már senki sem tartja túlmagasnak az uradalom új árát.

Hirschfeld Dániel budapesti borkereskedő kedvező eredménnyel operált a gazdasági élet történetében szinte példátlanul álló borkampanyban. Megbizott tehát egy fővárosi ügynököt, hogy keressen számára egy több ezer

holdas birtokot. Utasításul azt adta, hogy lehetőleg jó borvidéken feküdjön a gazdaság, még pedig, ha csak lehet: Arad-hegyalja környékén a vasuti fővonal mellett.

Az ügynök végigjárta Arad környékét, de olyan gazdaságot, mely megbízójának megfelelt volna, nem talált. Ellenben tudomást szerzett Purgly Emil gyomai birtokáról. A nagyterjedelmű komplexum, mely a vasut mellett terül el közvetlenül, nemcsak az ügynök tetszését nyerte meg, hanem megnyerte Hirschfeld Dánielét is.

Az ügylet két napi tárgyalás után ma perfektuálódott. A borkereskedő ötmillió négyszázezer koronáért megvásárolta a gyomai birtokot. A felek ma délelőtt írták alá az adásvételi szerződést.

A budapesti ügynök a birtok közvetítése révén, a két félnél együttesen, kétszázezer koronát keresett.

Most még csak az ingatlanforgalmi bizottság jóváhagyása van hátra, amelynek szankciójától függ, hogy Hirschfeld Dániel boron szerzett milliói átalakulhatnak-e három ezer jó hold békésmegyei földre.

Titokban tárgyalják a telekértékadót.

(A kitiltott sajtó.)

Néhány nappal ezelőtt hosszú hirdetményt tett közzé a városi tanács és ebben meghívta tárgyalásra azokat a belvárosi háztulajdonosokat, akiknek telekértékadó kivetése sorra kerül. A hirdetmény szép sorjában felemlíti az egyes utcákat, hogy a háztulajdonosok olyan sorrendben járuljanak a kivető-bizottság magas színe elé.

Az adókivetés ma délután 3 órakor kezdődött az adóhivatal 16. számú szobájában, amelyet teljesen lefoglal a telekértékadó hivatal. A mai napra a Wesselényi, Kossuth, Schweidel, Török Ignác, Vécsey, Kiss Ernő, Nagy Sándor és Dessewffy-utcai háztulajdonosait hívta meg a bizottság egy kis adótárgyalásra. Hogy milyen szépen és igazságosan vetik ki a telekértékadót, arról majd alább teszünk említést.

Már jóval 3 óra előtt tömegesen érkeztek az érdekelt háztulajdonosok. A bizottság tagjai közül ott voltak: Bing Hugó, Nachtnébel Ödön főmérnök, Kélenyi János főszámvevő, Petrán György aljegyző előadó. Az urak, nem lévén egyéb dolguk, szorgalmasan bujták a térképeket, mintha azokból okosságot és méltányosságot merítenének. Végül 3 óra után megérkezett Varjassy Lajos polgármester és mosolyogva nézett körül. Nagyon tetszhetett a nagyfokú érdeklődés.

De a tárgyalást nem lehetett megkezdeni. A bizottság nem volt határozatképes. A polgármester türelmetlenkedett:

— Kérem Török ur, tessék telefonálni Reinhartért.

Török jegyzőkönyvvezető ment és telefonált. Visszajövet jelentette:

— Reinhart ur azonnal itt lesz.

Közigazgatási értelemben az azonnal meghatározhatatlannul hosszú időt jelent. El voltunk rá készülve, hogy Reinhart Gyula bizottsági tag majd úgy 5 óra tájban fog megjelenni.

— Pedig két ur is megígérte, hogy pontosan megjelenik, mondotta Petrán.

— Kettő? kérdezte csodálkozva a polgármester.

— Igen. Reinhart ur és Reisinger ur.

— Reisinger urat a kávéházban láttam, jegyezte meg a polgármester.

Ugyátszik ez volt a végszó, mert Reisinger Sándor bizottsági tag megjelent a színen. Az idő ekkor már fél 4 óra volt. Reinhart is megérkezett és végre megkezdődött a tárgyalás.

Először a Wesselényi-utca háztulajdonosait tárgyalta a bizottság. Grallert Rezső ékszerész sokallotta, hogy telkének értékét négyszögölenként 200 koronában állapították meg. Ez ellen fellebbezett. Azt mondotta fellebbezésében, hogy telke nem szabályos négyszög és főként azért kért méltányosságot, mert hat évvel ezelőtt, amikor a telket vásárolta, a telek négyszögölenként értéke 62 korona volt.

— Javaslatba hozok 100 koronát! mondotta Petrán György.

— Kérem méltóztassanak a békeértéket megállapítani, kérte Grallert.

— Száz koronát állapítunk meg! mondta ki a határozatot Varjassy polgármester.

Hát ilyen módon vetik ki méltányos alapon, a békeértékek figyelembe vételével a telkek értékét. Még négy Wesselényi-utcai háztulajdonossal bánt el a bizottság ily „méltányos” módon.

Egyszerre a polgármester észrevette, hogy a tárgyaláson ott van az Aradi Közlöny munkatársa. A polgármester nagyon megijedt a kötelességét teljesítő hírlapírótól.

— Én azt hiszem, fordult a polgármester a bizottság tagjaihoz, hogy a tárgyalás nem nyilvános.

— Persze, hogy nem nyilvános! visszhangozta Kélenyi főszámvevő.

Igy történt, hogy a bizottság a telekértékadó kivetésének tárgyalását zártaknak deklarálta.

Conrad gróf távozása

(József főherceg hadseregparancsnok lett.)

Budapestről jelentik: Öfelsége a következő legfelsőbb kéziratot bocsátotta ki:

Kedves Konrad báró, tábornagy. Csak nehezen tudtam magam elhatározni, hogy felmentése iránti kérelmét teljesítem. Hadseregemben már évtizedek óta dicsőséges neve van Önnek. Ön volt az első taktikai kiképzés modern uttorai között. Mint a vezérkarfőnöke súlyos körülmények között végezte a hadseregnek széles látókörű és korszerű kifejlesztését. Ezeknek az alapoknak megteremtése tette nekünk lehetővé, hogy dicsőségesen álljunk a harcot az egész ellenséges világgal szemben. A háború folyamán nagy felelősséggel járó állásokban kifejtett tevékenysége, főképpen, pedig mint vezérkari főnöké, minden időkre díszes helyet biztosít Önnek a történelemben. Tetteinek teljes értéke csak később válik mindnyájunk kincsévé. Egy emberöltőn át eredményesen és önfeláldozóan végzett munkájáért örökre megilleti Önt az én köszönetem és hadseregem és a haza köszönete. Kinevezem Önt összes testőrségem ezredesévé és az örökös grófi méltóságot adom Önnek.

Eckartsau, 1918. július 15. Károly s. k.

Egyidejűleg kinevezte öfelsége József főherceg vezérezredest egy hadseregcsoport parancsnokává, Schönburg-Hartenstein herceg lovassági tábornokot pedig, aki a Piave menti előnyomulásnál megsérült, egy hadseregparancsnokává nevezte ki a király.

Budapestről telefonálja tudósítónk: Hötzendorfi Conrad lemondásának előzményeiről illetékes helyről a következőket jelentik:

Amidőn hötzendorfi Conrad gróf tavaly februárban átvette a tiroli front parancsnokságát, kevés megszakítással 12 évig volt a vezérkar főnöke. Válságokban gazdag időkben szigorú objektivitással szolgálta hazája érdekeit. Az az óriási teher, amely felelősségteljes állásában ránehezedett, nagyon nyomta az ősz katona vállát. De nemcsak a rengeteg munka, hanem két fiának el-este miatt érzett fájdalma is elvette munkakedvét. Réptelen volt több időt tölteni íróasztala mellett a valóságos megváltás volt rá nézve, amikor a vezérkari főnöki állásától fölmentették. Amikor a tiroli front parancsnokságát átvette, valósággal új életet kezdett az öreg katona. Állandóan csapatai között tartózkodott, meglátogatta frontja minden pontját és éppen úgy megküzdött a nélkülözésekkel, mint a legutolsó közkatona. A harc nem úgy végződött, ahogyan ő remélte és ez bírta rá arra, hogy ismételten kérje felmentését. Vasárnap jelent meg kihallgatáson a királynál, kérve felmentését és a mód, amellyel a király a kérést teljesítette, bizonyítja legjobban, hogy az uralkodó mily nagy értéket tulajdonít öreg katonájának.

Conrad gróf távozásával különösen két érdemes tábornok lépett magasabb pozícióba: József főherceg vezérezredest és Schönburg-Hartenstein herceg lovassági tábornok. József főherceg a háború elején mint hadosztály-parancsnok Szerbiában küzdött. Majd mint hadtestparancsnok a Kárpátokban harcolt az oroszok ellen. Az olasz offenzíva megindulásakor Karinthia határvédelmét látta el, aztán a Karszt-fensíkra került. 1916 novemberéig minden iszonyú-ütközetben résztvett és örök időkre beírta nevét a dicsőséges védőcsaták történetébe. 1916 végén átvette az erdélyi arcvonal parancsnokságát. Résztvett Bukovina felszabadításában és csapatai élén vonult be a felszabadított Csernovitzba. Most legutóbb az olaszfronton vett át egy hadsereget és az ő parancsnoksága alatt vívtuk meg a győzelmes montellói

ütközetest. Állása a Piavénál a leghevesebb ellen-séges ágyutüz alatt állott. Nagy, népszerűségre emelkedett. Minden katonájával szóba áll, megosztja katonai szenvedéseit és nélkülözéseit és élete nem egyszer komoly veszedelemben forgott. Személyes befolyása a legkrisztabusabb időkben mindig foszcínáló hatással volt katonáira.

Schönburg-Hartenstein herceg, az Urakháza alelnöke a báoru elején tartalékos vezérőrnagy volt. Tizenöt éve elnöke az osztrák Vöröskeresztnek. 1914-ben a przemysli csatában tette nevét híressé. Ezután gyorsan avansált. 1918 júniusában ő vezette át először csapatait a Piavén, amely alkalommal, mint ismeretes, megsebesült. Sérülése nem veszedelmes, néhány napig még kórházban kell tartózkodnia és azután átveszi új frontja parancsnokságát.

Aradon 300 korona a szerzői jog.

(A kávések fizetnek a cigányok által játszott művekért.)

Az aradi kávések Marton Sándor dr. aláírásával egy körlevelet kaptak, amely érdekes dokumentuma annak, hogy miképes lehet egy jól-rosszul összeemlékezett kuplézenével sokas pénzösszeget összeharcolni.

A levél szerint a cigányzenekari hangversenyek szerzői jogdíjának ügyében eddig az a téves vélemény volt elterjedve, hogy a cigányzene nem jogdíjköteles. A külföldi törvény nem osztja ezt az álláspontot és hogy a szövetséget döntést provokáljon, elvi okokból pert indított egy budapesti kávé ellen, annak a kérdésnek az eldöntésére, hogy „vajjon egy cigányzenekar jogosítva van-e törvényileg védett zeneművek előadására abban az esetben, ha a hangversenyrendező (értsd kávé, vendéglős) a Magyar Szövegírók, Zeneszerzők és Zeneműkiadók szövetségének nem fizet előadási jogdíjat, illetőleg a szerzői jogot nem váltotta meg.

A Curia jogegységi tanácsa, — mint azt az Aradi Közlöny megírta — február 9-én hozott 18. számú döntvényével kimondotta, hogy előre megállapított műsor nélkül játszó zenekar által jogosulatlanul eszközölt előadás esetében a kávé vagy vendéglős szerzői jog bitorlása címén büntet hetők.

A levél olyan, mint Bodóné, másról beszél, mikor a bor árát kéri. Végül azonban mégis csak kirokkol vele, hogy fizessen a kávé, tekintettel arra, hogy a cigánybanda „elkerülhetetlenül védett” zeneműveket ad elő, a hangversenyek utáni évi ötszáz korona jogilletményátalányt. Amíg ezt nem teszi, addig nincs joga a helyiségben védett zeneműveket előadni, ellenkező esetben megindítják ellene a jogbitorlási pert. Az aradi kávések egyike-másika hosszú alkudozás után megállapodásra jutott az egyesület ügyészével. Így például a Hungária kávéház tulajdonosai évi 300 koronát fizetnek a megkötött szerződés szerint.

A nagyváradi kávések, értesülésünk szerint elhatározták, hogy egyértelműleg megtagadják a kért átalány belizetését. Azzal érvelnek, hogy bár a szerzői jog védelmét feltétlenül helyesnek tartják, speciálisan a kávéházi zenére való kiterjesztésével nem értenek egyet, mert a szerzői jog megváltása mindig bizonyos monopóliumot biztosít, ebben az esetben azonban erről nincs szó, mert hiszen a város minden kávéházában játszhatalják ugyanazokat a dalokat.

A kávések most kíváncsian várják a szerzők szövetségének legközelebbi levelét.

LEGUJABB.

Erkezett reggel 3 órakor.

Seidler állása megrendült. — Verekedés a Reichsrat mai ülésén.

Bécs. Az osztrák képviselőház mai ülésén Stranzkl indítványt terjesztett elő, hogy helyezzék vád alá Seidler miniszterelnököt és Toggenburg gróf volt belügyminisztert.

Bécs. Seidler miniszterelnök helyzete a mai események után újból válságossá lett. Valószínű, hogy hamarosan újból beadja lemondását. Utódjául Sylvan-Tarouceát emlegetik.

A mai ülés folyamán heves összetűzés keletkezett Jerzabek keresztény szocialista és két zsidó nemzeti képviselő között. Jerzabek beszédében utalt arra, hogy amíg a Rathausban csupa kiűzött zsidót lehetett látni, addig a Ferenc József rakparton, ahol a zsidók járkálnak, nagyszorúen táplált embereket lehet látni.

Reitjes zsidó nemzeti képviselő: Ne igazasson!

Steinhans zsidó nemzeti képviselő (Jerzabek felé): Szemtelen krakker!

Erre több keresztényszocialista nekítámadt Steinhansnak, az egyik megfogta Steinhans karját, hogy kikuzzza a padból. Több képviselő azonban közbelépett és nagynehezen sikerült a verekedőket szétválasztani.

Reitjes: Ne beszéljen ilyen ostobaságokat, maga buta. Talán a spanyol betegséget is a zsidók hozták. Maguk pogromot akarnak!

Jerzabek csak nehezen tudta befejezni beszédét.

ARADI PANASZOK.

Kommunikációs Aradon a vasúti jegyváltásnál.

A Keresk. minisztérium a tisztviselők mai nehez helyzetét méltányolva bizonyos kedvezményeket engedélyezett az államvasutakon, melyeknek élvezését azonban Aradon már a jegyváltásnál megakadályozzák.

Világos, hogy aki II-ik osztályon utazhat, annak joga is van a II-ik osztályos utasok pénztáránál jegyet váltani. Ez világos okoskodás, nem nehéz megérteni kevesebb intelligenciával rendelkező tehetségnek is. Így is értelmezik ezt Nagyszébenben, Nagyváradon és Szatmáron, ahol az utóbbi időben megfordultam. Sőt Szatmáron figyelmeztetik is erre a közönséget. Nem így, Aradon. A II-ik osztálytól a III-ikhoz utasítják az embert, noha látni, hogy ott életveszélyes tolongás van és a parasztoktól dolgozik keményen. Urinőnek, leánynak képtelenség odaférközni, mert letépi róla a ruhát, de hát még miket kell ott hallani.

— Menjen az ur azurak közé, itt mindenki egyforma, stbi, stbi. Melegen ajánlom, méltóztassék valamelyik vasutas ur Aradon a III. osztálynál inkognitó jegyet váltani csak egyszer és ha nem, próbálja meg kedves leányát, fiát oda-küldeni kísérletképen.

Tanuló koromban sokat gondolkoztam arról, hogy mi lehet a purgatórium? Most már tudom. Intelligens tisztviselőnek Aradon a III-ik osztályú pénztárnál arcképes igazolvánnyal jegyet váltani.

Dehát aligha az aradi állomást szemelték volna ki a magasak arra, hogy e földön a tisztviselők részére a purgatórium kedvezményeit élveztesse s a mi lehet a többi vidéki nagyobb városokban, miért ne lehetne itt is? Kitenni e figyelemzetet a II-ik osztályú jegyet váltó ablakba: Arcképes igazolvánnyal utazók itt válthatnak jegyet!

Ajánlom soraimat az illetékes magas fórumok b. figyelmébe.

Mezőhegyes, 1918. július.

Darvas Lázár.

Cillenbogen szociáldemokrata titkárakozott az ellen, hogy a bukaresti és örsztilitovszki békeszerződéseket nem terjesztették a parlament elé. Végül azt hangsúlyozta, hogy Ausztria csak mint szabad népek szövetséges állama állhat fenn.

A költségvetési provizorium vitáját holnap folytatják.

Bukarest. A Bratianu-kormány elleni vádiratra vonatkozólag a kamara alelnöke a sajtó képviselői előtt a következő közlést tette: A vádiratba egyelőre azokat a vádakat vettük fel amelyek büntetőjogi rendelkezés alá esnek és amelyek kifogásolhatatlanul fennállnak. Hiteles diplomáciai okiratokból ki fog derülni, hogy elhatározott dolog volt, hogy Németország a minarchiát egy román támadás esetén támogatja és hogy ebből a célból a monarchia déli részén jelentékeny erőket gyűjtött össze. Bratianu a királyt sem tájékoztatta a központi hatalmak valódi helyzetéről. A vádirat ki fog terjedni az elégtelen orosz segítségre és Bratianu ama ismert kijelentésére is, amely szerint két hét elegendő Erdély elfoglalására.

A Bratianu kormány volt tagja. Misu, Cantacuzena herceg és Porumbaru miniszterek arra kérték a kamara elnökét, hogy őket is helyezzék vád alá.

SZERKESZTŐI ÜZENETEK

Ujaradi. Cikkét lapunk legközelebbi számában hozzuk. Valamelyik nap délután hat óra körül szívesen látnák a szerkesztőségben.

MODERN KABARÉ.

Központi Szálloda Salacz-utca.

Aradon, 1918. évi július hó 17-én, szerdán
Új szerződött tagokkal kitűnő műsor.

NEMZETI SZÍNHÁZ

Aradon, 1918. évi július hó 17-én, szerdán
Petthes Imre, a Nemzeti Színház művészeinek
vendég fellépésével:
Az aranyember.

NYILTÉR.

Az ezen rovat alatt közlöttékért nem vállalunk felelősséget.

CSAK
RÁDIUM

SÓSBORSZESZT
használjunk test és egészség-
ápolásra.

Nagy üveg ára ...	12.50
Közep üveg ára ...	6.50
Kis üveg ára ...	2.40

Gyártja:

A Dunántúli Gazdas. Szeszgyárosok
Szeszfinomító Részvénytársasága
Nagykanizsán.

Képviseli: Erényi Tivadar, Arad,
Deák Ferenc-utca 39. Telefon 11-48. sz.

XXXXXXXXXXXXXXXXXXXX

BOR beszerzése, elhelyezése.

Negyed százados, szakmabeli tapasztalatok. Megbízható elintézés. **Dorgandósági eszközök és cikkek** (részletes ajánlatok alapján) **közvetítése.** Díjmentes nyilvántartás. 4921

SCHATTELES Ügyvédség Lajos. A. Telefon 16. sz. —: Idei méz keresetlik.

XXXXXXXXXXXXXXXXXXXX

Egy új, szép fekvésű ház

Aradon Péter-u. 2c. alatt szabadkézben 4999

eladó.

7 évig adómentes. Felvilágosítások **Crisan D. Világos.**

ECETSAV

vegytisztá, 50 fokos, étkezésre alkalmas, kicsinyben és nagyban, tiszta szeszből erjedéssel készült elsőrendű

ecetszesz

4 és 8 hidrátos minden mennyiségben kapható 3043

Fried Mór

tüszérüzletében Arad, Szabadság-tér 5. sz.

Videki megrendelések önköltségen felszámított ballonban vagy kis bordóban 15 kg-tól előleg és utánvétellel. — Telefon 1006.

Újra, használt

ólomcölveket

és egyéb

ólomtárgyakat

megvételre keresünk.

Aradi nyoma részvénytársaság.

A világítási rendelet

határozatát a fényhatás csökkentése nélkül csak

TUNGSRAM-

félmattos lámpák a lehet betartani. 7167

Használjon 25, 40, 60 watt fogyasztást

Tungsramlámpákat.

Bécsi előkelő leánynevelő intézet

Karola v. Kastaly, Exzellenz hím v. Solwegen összeköttetésben egy Lyceummal, továbbképző tanfolyamok, nyelv-, zene-, ének-, bontlako, félbontlako és bejárók részére. Bőséges, kitűnő ellátás. Jelentkezni naponta d. e. 11—1 óráig, d. u. 3—5 óráig. 9134

Wien, VIII. Langegasse 65. Tel. interurb. 5299/B.

13937—1918 kh.

HIRDETMEY.

A m. kir. miniszteriumnak az ammoniak, a kristálysóda és a marónátron forgalomba hozatalának szabályozásáról kiadott 1536—1918. M. E. számú rendeletét a következőkben teszem közzé:

Az ammoniakszóda, a kristálysóda és a marónátron forgalomba hozatalának szabályozásáról kiadott 2039—1917. M. E. számú rendelet kiegészítő részét alkotó jegyzékben foglalt ármegállapítás hatályát veszti és a jelen rendelet életbelépésének napjától kezdve a jelen rendelet kiegészítő részét alkotó jegyzékben megállapított legmagasabb árak lépnek életbe. Egyebekben az idézett 2039—1917. M. E. számú rendelet azzal a módosítással marad érvényben, hogy a kristálysódat (mosószódat, jegecszódat) a gyárak az Olaj- és Zsíradóügyi Bizottság (Budapest, VI. Vilmos császár-ut 33. szám) útján tartoznak forgalomba hozni.

Ez a rendelet kihirdetésének napján lép életbe. Hatálya a magyar szent korona országainak egész területére kiterjed.

Az ammoniakszódaért, kristálysódaért (mosószódaért, jegecszódaért) és marónátronért (marószódaért, zsírszódaért, lugkőért) követhető legmagasabb árak a következők:

I. Ammoniakszóda 98—100 % os. A viszontelárusító részéről történő eladásoknál: 50000 kg-on alul 1000 kg-ig 40 korona, 1000 kg-on alul 500 kg-ig 41 korona, 500 kg-on alul 100 kg-ig 43 korona, 100 kg-on alul 50 kg-ig 47 korona.

Ezen árak 100 kg. tiszta súlyra, csomagolás és levonás nélkül, helyi az eladó raktárhelyiségében értendők.

Kicsinyben való eladásoknál (a forrasztóval való közvetlen forgalomban) 50 kg-on aluli mennyiségek eladásánál 60 fillér.

II. Kristálysóda (mosószóda, jegecszóda.)

A gyereskedő részéről történő eladásoknál bármely tételben 40 kor. Ezen ár 100 kg. tiszta súlyra, a gyereskedő raktárában, csomagolás és levonás nélkül értendő.

A kiskereskedő részéről történő eladásoknál (a fogyasztókkal való közvetlen forgalomban) 64 korona.

III. Marónátron (marószóda, lugkő.) Kicsinyben való eladásnál (fogyasztóval való közvetlen forgalomban, csomagolással együtt értendő) 1 korona 20 fillér.

Arad, 1918. június 17.

Green, főkapitány

Magyar Királyi Államvasutak.

Menetrend.

Érvényes 1918. év június hó 1-től.

Aradról Budapestre indul:

Gyorsv. reg. (csak katonáknak) 8-01
Személyvonat délelőtt ... 11-18
Személyvonat este ... 8-48

Aradról Budapestre érkezik:

Gyorsv. d. u. (csak katonáknak) 1-25
Személyvonat este ... 8-20
Személyvonat reggel ... 5-45

Budapestről Aradra indul:

Gyorsvonat délután ... 2-10
Személyvonat reggel ... 7-50
Személyvonat este ... 9-30

Budapestről Aradra érkezik:

Gyorsvonat este ... 7-18
Személyvonat délután ... 4-46
Személyvonat reggel ... 6-58

Sápkóros leányok, vérszegény asszonyok,

páratlan sikerrel használják a

Ferratol Vastáplikört.

A rendkívül kellemes édes ízű folyadék a legideálisabb erősítő szer; orvosilag ajánlva vérszegénység, sápadtság és általános gyengeség eseteiben. Ára 1/2 literes üvegnek utasítással 8 kor.

Láb- és kézizzadás

biztosan és leggyorsabban elmúlik, a „Peppo” folyadék és „Peppo” hintőpor segítségével.

Szárit!! Szagtalanít!!

Peppo folyadék ára használati utasítással ... 1.50 korona.

Peppo hintőpor „ „ „ „ „ 1.50 korona.

Hajós Árpád gyógyszer-tárában

Arad, Andrassy-tér 22. szám.

Haszonbérbeadási árverés.

Az Ingatlanforgalmi és Parcellázóbank R.-T., Arad, Petőfi-utca 1. sz. helyiségében 1. hó 21-én, délelőtt 9 órakor kezdődőleg az 1918—19. gazdasági évre mezőgazdasági művelés céljából haszonbérbe adja a következő ingatlanságait:

Mossotzi-telepi

110 kisholdas ingatlant 2 kisholdas parcellákban.

Homokos-dülőbeli

31 kisholdas ingatlant 5 kisholdas parcellákban.

Prohászka-dülőbeli

földet egy 31 kisholdas, egy 10 kisholdas és egy 5 kisholdas parcellákat.

Sarló-dülőbeli

volt Mtták-féle ingatlanságot tanyával együtt 67 kishold.

Árverési feltételek a hivatalos órák alatt az intézet helyiségében megtudhatók. 5016

ROSE YORK

Népszerű és kiváló szer **sápadt hölgyeknek** hogy arcuk és ajkuk öde, **piros színét** visszavarázsolják. — Senki által fel nem ismerhető, teljesen ártalmatlan, színezése állandó. Egy üvegnek ára 3.— korona.

Gyöngyfehér fogakat

nyerünk a

Doré fogpaszta

használatával. Nem habzik! A szájszárazságot desinfectálja, utóíze igen kellemes. Ára 1 korona.

Poloskák

irtására

egyedül biztos szer a

„Phenolsav”

1 üveg ára 3 korona.

Legjobb tápszer

gyermeknek és felnőtteknek egyaránt a

Makk-kávé

darálva, pörköltve

1/4 kgros csomag 6 korona.

Hajós Árpád gyógyszer-tárában

Arad, Andrassy-ut 22. szám.

Aranynak beváltom grammját 10.— K-ig

14 karátos arany grammját 11.— K-ig

Ezüst evőeszközöket és ezüst tárgyakat a legmagasabb árakon vesz

**Központi arany beváltó
ékszerész**

(törvényileg bejegyzett cég) 1731

Arad, József főherceg-ut 12. sz.
(Lutheránus templom mellett.) — Telefon 1153.

Apró hirdetések.

Tudnivaló az apróhirdetésekről:

Az apróhirdetéseket díjt szavak szerint számoljuk.
Minden szó hirdelési ára 30 fillér.
Vastagabb betűkkel 60 fillér.
A vastagabb betűkkel kívánt szavakat aláhúzással kell jelezni.
Hirdetéseket délután fél 6 óráig vesszük fel.
Az apróhirdetéseket előre kell fizetni.
A legkisebb hirdetés ára 10 szög 3 koronára.
A kiadóhivatal fenntartja magának a jogot, hogy az olyan apróhirdetéseket, amelyek tartalmánál fogva eredetileg másuttal nem közölhetők, megváltoztassa.

Levelezés.

DISKRÉT 2. Levele van, kérem még délelőtt átvenni! 5099

M. Hetekig feküdtem. Elméletben osztom nézetét, de az élet nem ismer önámítást, hidegvért csak közönyös ember tanusíthat. Szeretném viszontlátni, de előbb rokonokhoz utazom. Mint mindig, most is sokat gondolok magára. Kézcsók. 5101

BENOSULES 27. 11-én jelzett cukrászda előtt nem jelenhettem meg, mert nem vagyok aradi. Jelégemre írjon újból még kimerőbben és adja pontos címet. 5102

Alkalmazást nyer.

ÜGYES VARRÓLEÁNY magas fizetés-sel azonnal felvétetik. Stern Margit, női divat terme, József főherceg-ut 7. sz. 5108

IOBDAI MUNKALATOK végzésére jó írással fiatal ember vagy leány felvétetik. Gép- és gyorsírásban jártasak előnyben részesülnek. Ajánlatok „Pontos munka” jelíggel a kiadóba küldendők. 5103

PENZTARNOKNÓ, intelligens leány, azonnalra felvétetik. Meisl és Adler, Andrássy-tér 14. 5107

ÓVÁRKÉPES, szorgalmas pénzbeszedő keresetkötő az aradi kerületi munkáshiztosító pénztárhoz. 5090

GÉPIRÓ alapos gyakorlattal felvétetik. Bővebbet a kiadóhivatalban. 5001

GYORSÍRÓ teljesen perfekt, délutáni és esteli foglalkoztatásra keresetkötő. Cím a kiadóban. 5000

Lakást keres.

FIATAL MAGANOS NŐ keres a belvárosban egy szobás lakást, konyha-használattal. Lehetőleg olyan urinőhöz, ki színházba, moziba elkísérné. Ajánlatokat „Színház—mozi” jelíggel a kiadóba kérek. 5106

NŐTLEN TISZTVISELŐ, rendes butorozott szobát keres, esetleg ellátással. Ajánlatokat a kiadóba kér „Al-landó” jelíggel. 5098

Vétel és eladás.

1 PÁR új, finom selym férfi cipő és egy himzett fehér vászon napernyő, eladó. József főherceg-ut 7. sz., I. em. 5109

PETROLEUMOS vagy olajos hordót veszek legmagasabb napi árral. Balaton kávéház, Rosenthal. 2597

SZÉL-UTCA 11. alatt egy új ablak eladó. 5100

VÖRÖSHAGYMAT, foghagymát, sárgarépát, petrezselymet, főzőtőket, zöldbabot, stb. maximális árakon szállítunk. Áruforgalmi Részvénytársaság. Makó. 361

AJANLUNK 240 darabos tételekben új divatos női velour és nemez-kalapot, azonnali szállításra. Kalapbazar, Arad. 5096

HASZNALT ÓLÓM megvételre keresetkötő. Bővebbet a kiadóban. 2100

KEVESEBT HASZNALT, teljesen jó karban levő futószőnyeg, legalább 3 vagy 10 m., megvételre keresek. Cím a kiadóhivatalban. 7498

KÉRKÖVET ausgitt ajánl. Färber Lajos, Arad. 4689

Ingatlan.

KÖZP-UTCA 14. számú ház szabad kézzel eladó. 5105

VARGASZ LAJOS-UTCA 50. számú magánház eladó. 5011

KÖZPONTMOZ közel négy szoba, fürdőszoba, ház kicserény udvarral, eladó. — Augustus elsőjén elfoglalható. Bettelheim és Fleiszig, Attila-tér 2. 5061

ELADÓ modern, új magánház, még 8 évig adómentes, szép udvarral, külön baromfi udvar és kerttel. Bővebbet a kiadóban. 5092

Üzletek.

BAZAR, piactéren, 11 év óta fenálló, üzlethelyiséssel, kirakatokkal, eladó, üzlethelyiség lakással átvehető. Cím kiadóhivatalban. 5104

JÓFORGALMU élelmiszer üzlet, kifejezéssel együtt, családi okok miatt eladó. Cím az Est hírlapírójában. 2597

Oktatás.

ELSŐ KERESKEDELMIT színjelesen végzett fin. oktatást (latin is) vállal biztos eredménnyel. Cím a kiadóban. 5093

Különféle.

APRÓHÍRDEZÉSEK az Aradi Közlöny részére felvétetnek a Messenger-hoz irodában, Klein I. hirdetési és hírlapírójában, Zrínyi-utca és a Kossuth-utcai papírüzletben.

1893—1918. kb.

HIRDETÉNY.

A m. kir. miniszteriumnak a tölgyfakivonatért, a gesztenyefakivonatért követelhető legmagasabb árak megállapításáról és e cikkek szállításához szükséges igazolványokról szóló 2217/918. M. E. számú rendeletét a következőkben teszem közzhírré:

A tölgyfakivonatért, a gesztenyefakivonatért és a fenyőcserkivonatért követelhető legmagasabb árak az alábbiak szerint állapítottak meg:

(Ar a csomagvagyartartalom minden százalékáért 100 kg-ért koronában.)

1. Tölgyfakivonat	6.00
2. Gesztenyefakivonat	6.00
3. Fenyőcserkivonat	6.00

A hordók használati díja és értékesítése címén hordónként legfeljebb 15 K számítható fel. A vevő által vissza nem adott hordóért az eladó legfeljebb 100 K térítést követelhet.

Közforgalmu közlekedési vállalatoknál (vasutaknál és hajózási vállalatoknál) tölgyfa, gesztenyefa és fenyőcserkivonat csak abban az esetben szabad fuvarozásra feladni, ha a kereskedelemügyi miniszter a szállításhoz az engedélyt megadta.

Az engedély megadását a feladónak a Bőripari Központ útján kell kérnie.

Aki e tilalmat megszegi, vagy megszegésénél bármilyen módon közreműködik, kihágást követ el és hat hónapig terjedhető elzárással és kétezzer koronáig terjedhető pénzbüntetéssel büntetendő.

A jelen §-ba ütköző kihágás miatt nem büntethető az, aki a követelt árt a jelen rendelet ellenére megígérte vagy megfizette, ha a kihágást a hatóságnál feljelenti.

Azon készlet tekintetében, melyre a kihágást elkövették, a büntető eljárás során a törvény értelmében elkövételnek van helye. Az elkövett készlet értékének egyötöde a feljelentőt, a többi része a felmerült költség levonásával a Hadirokkantak Segélyalapját illeti.

Ez a rendelet 1918. évi május hó 30-án lép életbe. Hatálya a Magyar szent Korona Országainak egész területére kiterjed.

A jelen rendelet életbeléptetésével a m. kir. miniszterium 1353—1918. számú rendeletének a tölgyfa, gesztenyefa és fenyőcserkivonatára vonatkozó része hatályát veszti, de az idézett rendelet hatálya alatt keletkezett jogviszonyokra és elkövetett kihágásokra ezen-tul is alkalmazást nyer.

Arad, 1918 június hó 17.

Groen, főkapitány.

Földhírtokosok, gyártelajdonosok és vállalkozók

figyelmébe!

PRETORIA kék munkás zubbony és nadrág kék PAPIROSVASZONBOL, vízmentes tartással, mindenféle nagyságban, minden mennyiségben kapható, ár: 46 korona darabja.

Egész öltönyök, barna színekben, vastagabb szövésben, kabát, nadrág és mellény minden nagyságban kapható. Darabja 90 K. Gyermekruhák: szürke, barna és kék színekben, 3—10 évig, matröz és sport faconokban, darabonként: 48 korona.

A tartósságáért és minőségéért felelünk, amennyiben svéd PAPIROSBOL van elkészítve.

Figyelmeztetni óhajtjuk a nagyérdemű közönséget, hogy a PAPIRFONAL a m. kir. kormány jóváhagyásával lesz készítve. Tehát bírkinék úgy tartósságra, mint minőségre nézve ajánlható.

A PRETORIA PAPIRSZOVETEKÉBŐL készült ruháknak egyedüli lerakata csakis

Szántó Mór és Társa cégnél kapható
Arad, Szabadság tér

Postai megbízásoknál az összeg előzetes beküldése megkívántatik. Utánzatoktól óvakodjunk.